

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projektu Strategii Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032

Lipiec - wrzesień 2026

Wykonawca prognozy: Eco-clue Witold Wołoszyn

Data sporządzenia prognozy: 20.07.2026 r.

Podpis autora prognozy:

Uzupełnienia do prognozy wprowadzono 11 września 2026 r.

Spis treści

I. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	5
II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	15
III. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	17
III.1. Ogólne informacje o obszarze objętym Strategią	17
III.2. Charakterystyka geograficzna i udokumentowane złoża kopalin.....	18
III.3. Wody	20
III.3.1. Wody powierzchniowe.....	20
III.3.2. Wody podziemne	23
III.4. Gleby.....	24
III.5. Warunki klimatyczne	26
III.6. Flora i fauna	26
IV. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	27
IV.1. Jakość powietrza atmosferycznego.....	28
IV.2. 1. Jakość wód powierzchniowych.....	30
IV.2. 2. Jakość wód podziemnych	30
V. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	31
V.1. Obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz innych ustaw	32
V.2. Zabytki	33
V.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	34
VI. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	34
VII. Przewidywane oddziaływania na środowisko.....	40
VII.1. Założenia analityczne i identyfikacja oddziaływań.....	40
VII.2. Oddziaływania na ludzi	44
VII.3. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, w tym faunę i florę	45
VII.4. Oddziaływania na zasoby i jakość wód	47
VII.5. Oddziaływania na powietrze atmosferyczne i klimat.....	48
VII.6. Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz	49
VII.7. Oddziaływania na zasoby naturalne oraz na zabytki i dobra kultury.....	50
VII.8. Oddziaływania skumulowane.....	51

VII.9. Oddziaływania na obszary chronione, w szczególności sieć Natura 2000.....	52
VIII. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	54
IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	54
X. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	54
XI. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	56
Wykorzystane materiały	61
Spis rycin i tabel.....	63
Załącznik 1. Oświadczenie autora prognozy.....	65

I. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 (dalej Strategia) obejmuje powierzchnię 10 893 ha, zamieszkaną przez 6 439 osób. Gmina Wojcieszków jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa lubelskiego, w powiecie łukowskim (ryc. 1). Gmina Wojcieszków sąsiaduje z siedmioma gminami: od północy z Gminą Stanin i Gminą Łuków (powiat łukowski), od wschodu z Gminą Ulan-Majorat i Gminą Borki (powiat radzyński), od zachodu z Gminą Krzywda (powiat łukowski), a od południa z Gminą Adamów i Gminą Serokomla (powiat łukowski).

Ryc. 1. Położenie Gminy Wojcieszków w województwie lubelskim i powiecie łukowskim.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032

Strategia Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 została opracowana zgodnie z zasadami, metodyką, zakresem oraz uwarunkowaniami prawnymi zawartymi w następujących aktach prawnych:

- Ustawa o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 poz. 1153 z późn. zm.),
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2025 poz. 198 z późn. zm.),
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2026 poz. 670 z późn. zm.),
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2026 poz. 538 z późn. zm.).

Misja obszaru gminy Wojcieszków została sformułowana w następujący sposób:

Misją gminy Wojcieszków jest prowadzenie odpowiedzialnej, zrównoważonej i bliskiej mieszkańcom polityki rozwoju, opartej na aktywności lokalnej społeczności, potencjale rolniczym, walorach przestrzeni wiejskiej oraz sprawnym samorządzie, ukierunkowanej na poprawę jakości życia, wzmacnianie lokalnej gospodarki i budowanie bezpiecznej przyszłości gminy.

Wizję rozwoju obszaru gminy Wojcieszków określono następująco:

Gmina Wojcieszków po roku 2032 to zadbana, bezpieczna i aktywna gmina wiejska, która skutecznie łączy tradycję z nowoczesnością, rozwój infrastruktury z ochroną środowiska, a lokalną tożsamość z otwartością na współpracę i nowe możliwości. Wojcieszków po roku 2032 to gmina spokojna – ale nie bierna, tradycyjna – ale nie zamknięta, wiejska – ale nowoczesna, lokalna – ale świadoma swojego miejsca w regionie. To gmina, która daje mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, przynależności i realnej perspektywy rozwoju – w harmonii z otaczającą przestrzenią, środowiskiem i wspólnotą.

W dokumencie strategicznym przedstawiono cztery cele strategiczne oraz towarzyszące im cele operacyjne. Strukturę układu celów projektu Strategii przedstawiono poniżej:

Cel strategiczny I: Wzmacnianie lokalnej gospodarki, przedsiębiorczości, turystyki i dostępności komunikacyjnej gminy

Cele operacyjne:

- 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji i lokalnego obrotu gospodarczego.
- 1.2. Rozwój infrastruktury i usług turystycznych opartych na lokalnych walorach przyrodniczych, kulturowych i rekreacyjnych.
- 1.3. Poprawa stanu, funkcjonalności i dostępności lokalnego układu drogowego.

Cel strategiczny II: Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej

Cele operacyjne:

- 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii.
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami.
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej

Cele operacyjne:

- 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych.
- 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży.
- 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy.
- 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej.
- 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Cel strategiczny IV: Sprawna, cyfrowa, dostępna i bezpieczna gmina

Cele operacyjne:

- 4.1. Cyfryzacja usług publicznych oraz rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców.
- 4.2. Poprawa dostępności budynków publicznych oraz jakości funkcjonowania administracji samorządowej.

4.3. Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców, potencjału OSP i odporności gminy na sytuacje kryzysowe.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 są spójne z celami, zasadami i rekomendacjami określonymi w Planie Zagospodarowania Województwa Lubelskiego, Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 oraz w Programie Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

Projekt Strategii zawiera listę 46 projektów realizujących cele strategiczne (tabele: 1, 2, 3, 4).

Należy dodać, że projekt Strategii zawiera „Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej” dotyczące:

- 1) Zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu;
- 2) Zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 3) Kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej;
- 4) Zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego;
- 5) Zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego;
- 6) Kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej;
- 7) Zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW;
- 8) Zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 9) Zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 10) Zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Dokonano wstępnej kwalifikacji projektów do dalszych analiz. Kolorem zielonym zaznaczono komórki z zadaniami o przeważającym oddziaływaniu pozytywnym na środowisko przyrodnicze i kulturowe, natomiast kolorem żółtym projekty, które będą miały wpływ neutralny lub pomijalny w kontekście środowiskowym lub zadania o charakterze nieinwestycyjnym, często o pozytywnym wpływie na określone aspekty środowiska w okresie długoterminowym. Potencjalne oddziaływania na środowisko przeanalizowano w rozdziale VII.

Tab. 1. Projekty w ramach celu strategicznego I: Wzmacnianie lokalnej gospodarki, przedsiębiorczości, turystyki i dostępności komunikacyjnej gminy.

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
Cel operacyjny 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji i lokalnego obrotu gospodarczego			
1.	Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów	Wydzielenie terenu inwestycyjnego, uzbrojenia w niezbędną infrastrukturę techniczną.	
2.	Inkubator Przedsiębiorczości	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości. Potencjalne funkcje jakie pełnić może Inkubator: wspieranie osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, pomoc początkującym przedsiębiorcom w pierwszym okresie funkcjonowania firmy, udostępnianie przestrzeni biurowej, szkoleniowej lub warsztatowej, organizowanie doradztwa	

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
		prawnego, księgowego, podatkowego i biznesowego, pomoc w przygotowaniu biznesplanu oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych, prowadzenie szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, marketingu, sprzedaży i zarządzania, wspieranie lokalnych producentów, rolników, rzemieślników i usługodawców, tworzenie warunków do współpracy między przedsiębiorcami, samorządem i instytucjami otoczenia biznesu, promowanie lokalnych produktów i usług, rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców oraz wzmacnianie lokalnego rynku pracy i aktywności gospodarczej gminy.	
3.	Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy	Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, pozyskiwania dotacji na rozwój.	
4.	Ulgi podatkowe	Analiza możliwości i ewentualne wprowadzenie wsparcia przedsiębiorców w zakresie podatków i opłat lokalnych, poprzez m.in: obniżenie stawek podatku od nieruchomości dla gruntów, budynków lub budowli związanych z działalnością gospodarczą, zróżnicowanie stawek podatku od nieruchomości według lokalizacji, rodzaju działalności, sposobu wykorzystania lub stanu technicznego budynków, wprowadzenie zwolnień przedmiotowych z podatku od nieruchomości, np. dla nowych inwestycji, nowo wybudowanych obiektów, działalności szczególnie pożądanых na terenie gminy albo przedsiębiorców tworzących miejsca pracy, niższa opłata targowa, (lub rezygnacja z jej wprowadzenia), obniżenie opłaty reklamowej albo zwolnienia dla określonych kategorii działalności.	
5.	Budowa targowiska gminnego	Kompleksowe uzbrojenie terenu (utwardzenie placu, dojazd, zadaszenie).	
Cel operacyjny 1.2. Rozwój infrastruktury i usług turystycznych opartych na lokalnych walorach przyrodniczych, kulturowych i rekreacyjnych			
1.	Zagospodarowanie budynku po byłym Punkcie katechetycznym w Burcu na cele turystyczne.	Roboty budowlane, docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej, oświetlenia wewnętrznego i instalacji wod.-kan., zagospodarowanie wokół budynku. W budynku działań będzie Punkt informacji turystycznej, ułatwiający turystom optymalne wykorzystanie walorów turystycznych naszego regionu. Pełnił będzie również funkcję rekreacyjno-wypoczynkową dla obsługi ruchu turystycznego.	
2.	Spytwy kajakowe	Organizacja spływów kajakowych.	
3.	Ścieżki rowerowe i szlaki turystyczne	Wyznaczenie i budowa szlaków i ścieżek pieszych, rowerowych i edukacyjno - przyrodniczych na terenie gminy.	
Cel operacyjny 1.3. Poprawa stanu, funkcjonalności i dostępności lokalnego układu drogowego			
1.	Regulacja stanu prawnego dróg na terenie gminy	Pomiary, podziały oraz przejęcia gruntów pod drogi.	
2.	Remont i modernizacja dróg	Remont i modernizacja dróg gminnych i powiatowych (we współpracy z Powiatem Łukowskim) wraz z infrastrukturą pieszą i rowerową.	

Tab. 2. Projekty w ramach celu strategicznego II: Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej.

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
Cel operacyjny 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii			
1.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	Przedsięwzięcie realizowane w oparciu o audyt energetyczny obejmuje termomodernizację budynków Urzędu Gminy ,remiz strażackich, świetlic wiejskich (modernizacja kotłowni, wymiana kotłów co, instalacji co., budowa instalacji fotowoltaicznych)	
2.	Remont i termomodernizacja budynków remiz, świetlic wiejskich w: Wojcieszkowie, Helenowie i Świderkach	(roboty budowlane: docieplenie ścian ,wymiana dachu, remont: podłóg, łazienek, wymiana oświetlenia wew. instalacji wod.- kan. i co)	
3.	Energia i ciepło ze źródeł odnawialnych w obiektach użyteczności publicznej	Wymiana źródeł ciepła i energii, wykonanie instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej należących do Gminy Wojcieszków.	
4.	Montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w zasilaniu domów jednorodzinnych (energia elektryczna i energia ciepła) - fotowoltaika, pompy ciepła, solary. Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach indywidualnych w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska naturalnego.	
Cel operacyjny 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami			
1.	Budowa studni głębinowej na ujęcie wody	Opracowanie dokumentacji i wykonawstwo robót budowlanych.	
2.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Wykonanie dokumentacji technicznej oraz realizację wykonawstwa przydomowych oczyszczalni u zainteresowanych mieszkańców w zabudowie rozproszonej i kolonijnej.	
3.	Rozbudowa sieci wodociągowej	Wykonanie dokumentacji technicznej oraz rozbudowę sieci wodociągowej do gospodarstw domowych, które nie mają wybudowanej sieci wodociągowej.	
4.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych	Wykonanie dokumentacji technicznej oraz budowę sieci i przyłączy kanalizacyjnych.	
5.	Modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w	Zakup modułowego boksu na odpady tekstylne oraz sprzętu i wyposażenia PSZOK, zagospodarowanie działki i utwardzenie terenu.	

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
	Wojcieszkwie oraz zakup wyposażenia		
Cel operacyjny 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych			
1.	Modernizacja parków na terenie gminy Wojcieszków	Modernizacja parków na terenie gminy Wojcieszków poprawiająca atrakcyjność turystyczną gminy: nasadzenia drzew i krzewów, budowa małej infrastruktury (altany, ławki, kosze, kładki, pomosty, siłownie zewnętrzne).	
2.	Modernizacja „zielonych” miejsc wypoczynku”	Modernizacja skwerów, zieleńców, placów na terenie gminy – „zielonych miejsc wypoczynku” dla mieszkańców wraz z edukacją ekologiczną -zwiększających atrakcyjność turystyczną gminy Nasadzenia drzew i krzewów, budowa małej architektury, altany, ławki, kosze, siłownie zewnętrzne, oświetlenie terenu.	
3.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych wokół świetlic wiejskich	Utwardzenie i zagospodarowanie terenu wokół świetlic na terenie gminy wraz z oświetleniem terenu.	
4.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla mieszkańców gminy Wojcieszków	Organizacja zajęć dla młodzieży i osób dorosłych z wykorzystaniem bazy lokalowej świetlic wiejskich siłowni zewnętrznych, boisk sportowych oraz szkolnych sal gimnastycznych.	
5.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w Szkołach Podstawowych na terenie gminy	Zajęcia w placówkach oświatowych/konkursy, prelekcje, spacer edukacyjne.	

Tab. 3. Projekty w ramach celu strategicznego III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej.

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
Cel operacyjny 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych			
1.	Dostosowanie budynku po byłym ośrodku zdrowia na cele centrum rehabilitacji	Dostosowanie budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na cele centrum rehabilitacji dla mieszkańców. Zakres prac obejmuje roboty modernizacyjne, przebudowę i adaptację pomieszczeń do funkcji rehabilitacyjnych, wykonanie instalacji sanitarnych, elektrycznych i grzewczych, dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zakup niezbędnego sprzętu rehabilitacyjnego, świadczenie usług rehabilitacyjnych oraz utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.	
2.	Rozwój infrastruktury i usług integracji społecznej w Wojcieszkwie	Roboty budowlane i wyposażenie infrastruktury na potrzeby realizacji usług społecznych i zdrowotnych (rehabilitacyjnych, opiekuńczych, integracyjnych) w społeczności lokalnej w szczególności na rzecz osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych i osób starszych w powiązaniu z działaniami EFS+.	

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
3.	Programy aktywizacji w ramach CUS	Realizacja programów przez Centrum Usług Społecznych dotyczących m.in.: aktywizacji społecznej mieszkańców, wsparcia rodzin, integracji osób starszych, aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, wsparcia opiekunów, przeciwdziałania samotności i izolacji społecznej, aktywizacji zawodowej i społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, wolontariatu lokalnego, sąsiedzkich usług pomocowych, integracji międzypokoleniowej, wsparcia dzieci i młodzieży, rozwoju kompetencji życiowych i społecznych, profilaktyki uzależnień i przemocy, edukacji zdrowotnej oraz wspierających uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnej społeczności.	
Cel operacyjny 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży			
1.	Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej	Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: dostosowanie i malowanie pomieszczeń, remont łazienek, utworzenie Sali integracji sensorycznej, zakup wyposażenia, zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków, doskonalenie kadry nauczycielskiej.	
2.	Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacji ogólnej	Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacji ogólnej z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych: roboty budowlane: dostosowanie pomieszczeń i łazienek dla potrzeb OzN, wykonanie podjazdu do budynków, zakup wyposażenia do pracowni specjalistycznych.	
3	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Oszczepalinie Drugim	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Oszczepalinie Drugim wraz z zapleczem socjalno-sanitarnym oraz niezbędną infrastrukturą techniczną: wykonanie robót budowlanych, zagospodarowanie terenu wokół obiektu.	
4.	Budowa boiska sportowego typu Orlik w Wojcieszkowie	Budowa boiska z odpowiednią nawierzchnią, montaż ogrodzenia i oświetlenia, wykonanie zaplecza sanitarno-szatniowego, zagospodarowanie terenu wokół obiektu.	
Cel operacyjny 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy			
1.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Organizacja szkoleń zawodowych, staży dla osób bezrobotnych, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym (długotrwale bezrobotnych) w celu ich aktywizacji zawodowej.	
Cel operacyjny 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej			
1.	Roboty budowlane i modernizacyjne budynku Izby Regionalnej w Wojcieszkowie wraz z otoczeniem	Izba Regionalna pełnić będzie następujące funkcje: ochrona i prezentacja lokalnego dziedzictwa kulturowego, w tym pamiątek, narzędzi, dokumentów, fotografii, strojów, przedmiotów codziennego użytku oraz świadectw dawnego życia mieszkańców. Izba pełnić będzie również funkcję edukacyjną, przybliżając dzieciom, młodzieży i dorosłym historię gminy, tradycje wiejskie, dawne rzemiosła, obrzędy i zwyczaje. Ważną rolą Izby będzie wzmacnianie tożsamości lokalnej, budowanie więzi mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz przekazywanie pamięci o historii gminy kolejnym pokoleniom. Może ona także pełnić funkcję	

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
		promocyjną i turystyczną, stanowiąc miejsce prezentacji walorów kulturowych gminy dla odwiedzających, gości, szkół i grup zorganizowanych. Izba Regionalna może być również przestrzenią spotkań, warsztatów, lekcji muzealnych, wystaw czasowych oraz inicjatyw społecznych związanych z zachowaniem i popularyzacją lokalnych tradycji. Wymiana dachu, docieplenie ścian, wymiana instalacji elektrycznej i oświetlenia wewnętrznego, instalacji wod.-kan. i co, zagospodarowanie terenu wokół budynku.	
2.	Budowa Gminnego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem terenu	Podstawowe funkcje gminnego centrum kultury to organizowanie wydarzeń kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych, prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatów i kół zainteresowań, wspieranie lokalnych twórców i inicjatyw społecznych, upowszechnianie kultury, tradycji i dziedzictwa lokalnego, integracja mieszkańców, aktywizacja społeczności lokalnej, współpraca ze szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami, organizacja uroczystości gminnych oraz udostępnianie przestrzeni na potrzeby działań społecznych i kulturalnych. Budowa budynku z salami wielofunkcyjnymi np. tradycyjne zawody ,garncarstwo, siłownia wewnętrzna, budowa pumtracku i strefy rekreacyjnej na zewnątrz, zagospodarowanie terenu wokół obiektu.	
3.	Renowacja zabytków	Działania z zakresu renowacji budynków wpisanych do rejestru zabytków.	
Cel operacyjny 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej			
1.	Poprawa bazy lokalowej organizacji pozarządowych oraz PES	Projekt obejmuje opracowanie dokumentacji oraz jej wykonawstwo jak również zakup potrzebnego wyposażenia.	
2.	Rozwijanie współpracy z NGO i PES w zakresie realizacji zadań publicznych i usług społecznych.	Zwiększanie liczby zadań publicznych zleczanych do realizacji NGO i PES.	
3.	Pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na prowadzenie działalności	Pomoc w przygotowywaniu projektów oraz ich realizacji na rozwijanie działalności NGO i PES.	

Tab. 4. Projekty w ramach celu strategicznego IV: Sprawna, cyfrowa, dostępna i bezpieczna gmina.

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
Cel operacyjny 4.1. Cyfryzacja usług publicznych oraz rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców			
1.	Wdrożenie e-usług publicznych dla mieszkańców	Rozbudowa systemów e-urzędu, umożliwiających m.in. składanie wniosków online, elektroniczne płatności, dostęp do informacji publicznej, integracja ze skrzynką e-Doręczeń i usługami mObywatel.	
2.	Utworzenie Klubu Rozwoju Cyfrowego	Program edukacyjny i doradczy skierowany do mieszkańców (zwłaszcza osób 50+), którego celem jest: nauka korzystania z profilu zaufanego, e-Doręczeń e-recept, portalu podatkowego, pomoc w obsłudze aplikacji urzędowych, mobilnych i bankowości internetowej.	
Cel operacyjny 4.2. Poprawa dostępności budynków publicznych oraz jakości funkcjonowania administracji samorządowej			
1.	Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej	Poprawa dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej (szkół podstawowych, świetlic wiejskich, remiz strażackich): opracowanie niezbędnej dokumentacji oraz realizacja zadań poprawiających dostępność (wykonanie podjazdów, poręczy, oznakowanie miejsc).	
2.	Wzmocnienie potencjału w administracji - podnoszenie kompetencji pracowników	Podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządu gminy obejmujące różnorodne formy doskonalenia zawodowego, w tym m.in.: szkolenia specjalistyczne z zakresu prawa administracyjnego, finansów publicznych, zamówień publicznych, funduszy zewnętrznych, ochrony danych osobowych, cyfryzacji usług publicznych i obsługi mieszkańców, udział w warsztatach branżowych, szkolenia z kompetencji miękkich, takich jak komunikacja, współpraca, zarządzanie czasem, rozwiązywanie konfliktów i obsługa trudnego klienta, a także szkolenia kierownicze dla kadry zarządzającej urzędem.	
Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców, potencjału OSP i odporności gminy na sytuacje kryzysowe			
1.	Zwiększenie odporności systemu na kryzysy	Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników.	
2.	Rozwój potencjału jednostek OSP	Zakup pojazdów ratowniczo – gaśniczych oraz wyposażenie w sprzęt i ubrania specjalistyczne jednostek OSP w gminie oraz remont budynków jednostek OSP.	
3.	Rozbudowa budynku OSP w Świderkach w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	Rozbudowa i modernizacja budynku OSP Świderki wraz z możliwością pełnienia funkcji schronu.	
4.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i zapobieganie zagrożeniom na terenie gminy	- zakup i montaż systemu powiadomień ostrzegających mieszkańców przed niebezpieczeństwem, montowany na budynkach publicznych wraz z wdrożeniem systemu alarmowania i ostrzegania ludności, - przystosowanie budynków świetlic i szkół do przyjęcia mieszkańców w sytuacjach kryzysowych,	

Lp.	Tytuł projektu	Opis / zakres projektu	Potencjalne oddziaływanie na środowisko
		- szkolenia i edukacja mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, opracowanie poradników dot. zachowania w sytuacjach kryzysowych.	

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Załącznik nr 1 do Uchwały nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.) gmina Wojcieszków została zakwalifikowana do wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych to obszary o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego i ośrodków subregionalnych oraz o słabo rozwiniętej sieci mniejszych miast. Obszary te w znikomym stopniu uczestniczą we współczesnych procesach rozwojowych kraju. PZPW wskazuje dla tego obszaru następujące cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego:

- wzmacnianie powiązań funkcjonalnych (transportowych, teleinformatycznych, społeczno – gospodarczych) z lokalnymi ośrodkami rozwoju,
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce.

W PZPW w ramach rozwoju gospodarki rybackiej uznano za niezbędne utrzymanie w użytkowaniu istniejących obiektów stawowych w gminie Wojcieszków (Stawy Burzec). Ponadto, w PZPW gminę Wojcieszków zaliczono do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym „Dolny Wieprz”. Priorytetem rozwojowym obszaru funkcjonalnego „Dolny Wieprz” jest optymalne wykorzystanie warunków przestrzennych dla rozwoju gospodarki rybackiej. Dla obszaru tego, jako wiodące kierunki zagospodarowania PZPW wskazuje:

- wykorzystanie rezerw obszarów ogroblowanych dla potrzeb gospodarki rybackiej,
- wykorzystanie gleb do uprawy roślin energetycznych,
- rozwój infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, w tym wodny na Wieprzu) i usług obsługi turystyki,
- rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku gmina Wojcieszków znalazła się w obrębie Podlaskiego OSI (subregionalny Obszar Strategicznej Interwencji). Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia Podlaskiego OSI koncentrują się na:

- rozwoju lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji,
- poprawie regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowie obwodnic miast,
- poprawie regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny,
- rozwoju lokalnych układów drogowych zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności,
- stymulowaniu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- przeciwdziałaniu wykluczeniu transportowemu,
- wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacji),

- poprawie dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych,
- zwiększeniu dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym,
- wspieraniu usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego,
- wspieraniu działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwoju i modernizacji oczyszczalni ścieków, zwiększaniu małej retencji i renaturyzacji rzek,
- ochronie wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności,
- rozwijaniu sektora logistycznego,
- ochronie zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych,
- wspieraniu działań i współpracy z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Jeżeli dokument strategiczny może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2026 poz. 670 z późn. zm.) konieczne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach postępowania opracowywana jest Prognoza oddziaływania na środowisko (dalej „Prognoza”) skutków realizacji projektowanego dokumentu. Zakres merytoryczny Prognozy określa art. 51.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Zakres Prognozy oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WOOS.411.61.2026.AS z dnia 16.07.2026 r.) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: DNS-NZ.7016.66.2016 z dnia 08.06.2026 r.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie wskazał, że Prognoza powinna szczegółowo przedstawiać następujące zagadnienia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności wpływ planowanych działań na środowisko przyrodnicze, w tym obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.),
- a) wpływ przewidzianych działań na System Przyrodniczy Gminy oraz korytarze ekologiczne i ich funkcjonalność w granicach gminy oraz ich łączność z gminami ościennymi zapewniającymi spójność obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę, w tym spełnienie celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych, określonych w „Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły” (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły; Dz. U. z 2023 r. poz. 300), wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat (w tym cele i kierunki adaptacji do zmian klimatu, o których mowa w dokumentach nadrzędnych w tym w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 opracowanym przez Ministerstwo Środowiska,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska wskazał, że w prognozie należy dokonać opisu stanu środowiska w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz określenie zmian spowodowanych realizacją zapisów planu. Prognoza powinna umożliwić wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Prognoza powinna także w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody.

Prognoza powinna wykazać, że projekt dokumentu uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska.

Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wskazał, że prognoza powinna zawierać identyfikację głównych problemów ekologicznych oraz wskazania sposobów ich rozwiązania. Ocenie powinna być poddana jakość powietrza atmosferycznego, narażenia obszarów chronionych na hałas i oddziaływanie pól elektromagnetycznych, jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz potrzeby w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i racjonalnego gospodarowania odpadami. Ponadto, prognoza powinna zawierać ocenę oddziaływania planowanych przedsięwzięć na zdrowie ludzi.

Zgodnie z art. 52. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Prognozę sporządzono stosując metody opisowe oraz analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska, jak również identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku. Przeprowadzono analizę spójności celów Strategii z wiodącymi celami ochrony środowiska ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym. Przeanalizowano również cele oraz towarzyszące im cele operacyjne pod kątem wyznaczania

potencjalnych ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zapisy Strategii dotyczące działań inwestycyjnych są ogólne i nie zawierają konkretnych ram czasowych ani szczegółów ilościowych oraz technologicznych. W kontekście proponowanych projektów nie są też znane szczegółowe lokalizacje. Z tych względów Prognoza ma charakter jakościowy. Dokonano przeglądu i analizy pod kątem potencjalnego oddziaływania na środowisko listy projektów. Projekty zaproponowane w Strategii mają docelowo, w okresie długoterminowym, charakter pozytywny w kontekście oddziaływania na środowisko. Wstępną identyfikację charakteru potencjalnych oddziaływań na środowisko proponowanych projektów zawarto w tabelach 1, 2, 3 i 4.

III. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

III.1. Ogólne informacje o obszarze objętym Strategią

Gmina Wojcieszków położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego w powiecie łukowskim. Gmina Wojcieszków posiada charakter typowo rolniczy. Według ewidencji geodezyjnej największą część gminy stanowią użytki rolne, które zajmują 8 792 ha, czyli 80,7% jej powierzchni. Struktura użytkowania użytków rolnych wykazuje proporcje charakterystyczne dla obszarów wiejskich o charakterze rolniczym – zdecydowanie dominują grunty orne – 7 090 ha (80,6% powierzchni użytków rolnych), następnie łąki trwałe – 1 050 ha (11,9%), grunty rolne zabudowane – 361 ha (4,1%) oraz pastwiska trwałe – 131 ha (1,5%). Lasy w gminie Wojcieszków zajmują powierzchnię 1 591 ha i pokrywają 14,6% jej obszaru. Większe kompleksy leśne skoncentrowane są w południowo-wschodniej części gminy. Podstawowe dane o gminie Wojcieszków przedstawiono w tab. 5.

Tab. 5. Wybrane dane statystyczne dla gminy Wojcieszków (BDL, dane za 2024 r.).

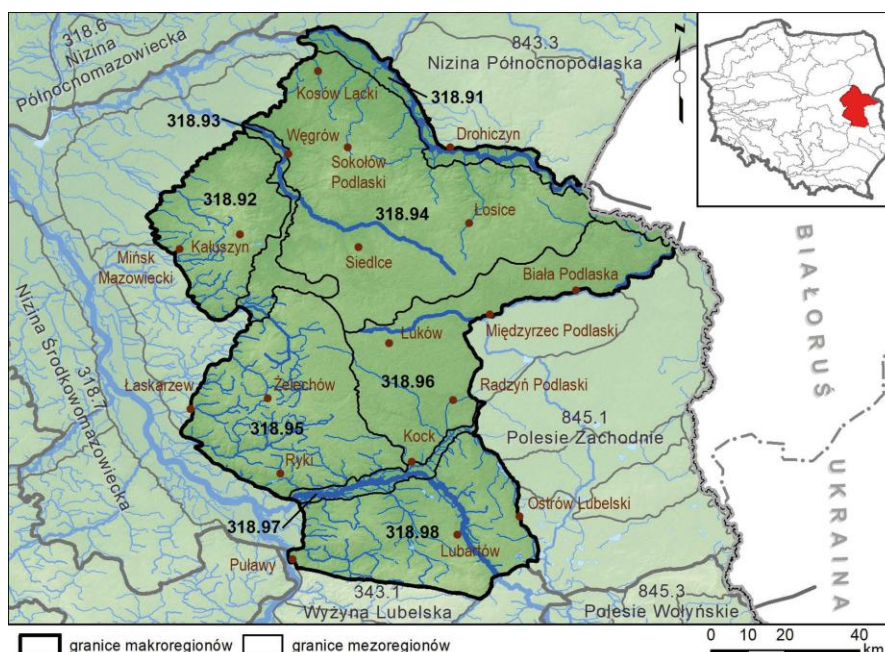
Lp.	Gmina	Powierzchnia (ha)	Ludność (os.)	Lasy (ha) Lesistość (%)	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej (%)	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w ciągu roku (kg)	Zużycie wody z wodociąg. przez jednego mieszkańca (m ³)	Obszary prawnie chronione ogółem (ha)
1.	Wojcieszków	10 893	6 439	1 591,43 14,6	23,12	195	33,5	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl>

Przez teren gminy Wojcieszków przebiega droga krajowa droga wojewódzka nr 808 relacji Łuków – Serokomla – Kock. Droga ta łączy Łuków z drogą ekspresową S19. Wewnętrzną komunikację zapewniają głównie drogi powiatowe i gminne. Przez obszar Gminy Wojcieszków przebiega 7 dróg powiatowych o łącznej długości około 39,5 km.

III.2. Charakterystyka geograficzna i udokumentowane złoża kopalin

Według podziału fizycznogeograficznego Polski teren gminy Wojcieszków położony jest w makroregionie Nizina Południowopodlaska i mezoregionach: Wysoczyzna Żelechowska i Równina Łukowska (ryc. 2).

Ryc. 2. Położenie mezoregionów Wysoczyzna Żelechowska (318.95) i Równina Łukowska (318.96) w makroregionie Nizina Południowopodlaska (318.9).

Źródło: Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Wysoczyzna Żelechowska (318.95)¹

Wysoczyzna Żelechowska to południkowo zorientowany, wysoko położony (do 205,8 m n.p.m. – okolice Stoczka Łukowskiego) garb polodowcowy ukształtowany podczas maksymalnego postępu i zaniku lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego – z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową (nadbudowaną lokalnie piaskami i żwirami moren czołowych – głównie okolice Stoczka Łukowskiego, Puznówki) oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi. Rozcinają go liczne, promieniście układające się cieki, w tym m.in.: górne odcinki Bystrzycy, uchodzącej do Tyśmienicy, oraz Świdra i Wilgi – bezpośrednich dopływów Wisły. Ich dna budują głównie holocenijskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne, a na holocenijskich osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne. Wśród potencjalnej roślinności naturalnej obszarów polodowcowych dominują siedliska grądu subkontynentalnego odmiany środkowopolskiej, świetlistej dąbrowy, kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego i suboceanicznego boru sosnowego. W dnach obniżzeń i dolin przeważają siedliska olsu środkowoeuropejskiego, niżowych nadrzecznych łęgów jesionowo-wiązowych oraz niżowych łęgów jesionowo-olszowych.

¹ Lechnio J., Malinowska E. 2021. Wysoczyzna Żelechowska (318.95). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 313–314.

Charakterystyczną kategorią użytkowania ziemi są tereny rolnicze (grunty orne), które zajmują ponad dwie trzecie powierzchni. Ze względu na rolnicze wykorzystanie terenu przeważają zbiorowiska roślinności uprawowej z towarzyszącymi im zbiorowiskami chwastów. Lasy zajmują około 28% powierzchni i tworzą niewielkie, rozproszone enklawy i mają głównie charakter lasów gospodarczych. Zachowane, szczególnie cenne ekosystemy leśne i stanowiska florystyczne są chronione w rezerwach: Dąbrowy Seroczyńskie, Kulak oraz Kopiec Kościuszki.

Równina Łukowska (318.96)²

Równina Łukowska to mało zróżnicowany morfologicznie obszar polodowcowy, rozciągający się pomiędzy formami końcowymi lub recesyjnymi lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego, a ciągiem równoleżnikowych obniżen „pradoliny”. Najwyżej położone partie (do 177,6 m n.p.m.) – równiny morenowe zbudowane głównie z glin zwałowych – były formowane podczas zlodowacenia południowo- lub/i środkowopolskiego. Z okresem tym związane są duże porwaki skał jurajskich koło Łukowa, chronione w rezerwacie Kra Jurajski. Rozcinające równiny morenowe doliny rzeczne (m.in. Klukówki, Krzywuli, Krzymoszyce, Krzny i Krzny Południowej oraz Bystrzycy) wypełnione holoceniowymi osadami aluwialnymi (głównie mułkami i piaskami) i biogenicznymi (torfami), mają plejstoceniowe założenia – nawiązują do przebiegu piaszczysto-żwirowych szlaków sandrowych formowanych podczas odpływu wód roztopowych z topniejącego lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielcowe, a na osadach dolin rzecznych gleby hydromorficzne oraz mady.

Potencjalna roślinność naturalna jest zróżnicowana przestrzennie. Na polodowcowych międzyrzeczach dominują siedliska grądu subkontynentalnego odmiany środkowopolskiej, świetlistej dąbrowy, kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego. W dnach dolin rzecznych przeważają siedliska niżowych łąg jesionowo-olszowych. W użytkowaniu ziemi dominują grunty orne i łąki (około 70% mezoregionu, w tym grunty orne około 52%). Znaczny obszar porastają lasy – około 24%. Największe kompleksy leśne występują w okolicach Radzyna Podlaskiego. Ich najcenniejsze ekosystemy są objęte ochroną rezerwatową: bór mieszany z unikatowym w podszycie wawrzynkiem główkowatym w Rezerwacie Las Wagramski oraz wielogatunkowy las liściasty (grąd) z rzadkim zbiorowiskiem dębniaka turzycowego w Rezerwacie Kania.

Udokumentowane złoża kopalin

Ze względu na cechy budowy geologicznej na obszarze gminy Wojcieszków dominują złoża piasków i żwirów. Zestawienie udokumentowanych złóż kopalin przedstawiono w tabeli 6 na podstawie „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r.”.

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B – w przypadku kopalin stałych – kopalnia w budowie, w przypadku ropy i gazu – przygotowane do wydobycia lub eksploatacja próbna

E – złożo eksploatowane

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C)

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

Z – złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

K – zmiana rodzaju kopalin w złożu

² Terpiłowski S., Chabudziński Ł. 2021. Równina Łukowska (318.96). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 314.

Tab. 6. Wykaz złóż piasków i żwirów na terenie gminy Wojcieszków - tys. t.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospod.	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			geologiczne bilansowe	przemysłowe		
1.	Kol. Bystrzycka	Z	5	-	-	Wojcieszków
2.	Kol. Domaszewska II (łukowski, radzyński)	E	1 749	1 749	10	Wojcieszków
3.	Kol. Wólka Domaszew. I	E	188	-	10	Wojcieszków
4.	Kol. Wólka Domaszew. II	R	141	-	-	Wojcieszków

Źródło: PIG-PIB 2025. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r. Warszawa 2025.

III.3. Wody

III.3.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy Wojcieszków położony jest w obrębie regionu Wisły Środkowej oraz zlewni Wieprza (Z-III), do której należą rzeki: Bystrzyca Duża (Północna), Bystrzyca Mała, Czarna, Grabówka, Stanówka, Struga Cisownik, Wilkojadka.

Na obszarze gminy nie ma jezior, natomiast istnieją sztuczne zbiorniki wodne – Stawy Burzec zasilane przez Małą Bystrzycę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) na terenie gminy Wojcieszków wyznaczono 4 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Ich charakterystykę przedstawiono w tab. 7.

Tab. 7. Charakterystyka JCWP w gminie Wojcieszków.

Lp.	Nazwa JCWP / Status	Kod JCWP	Aktualny ogólny stan JCWP	Cel środowiskowy (stan/potencjał ekologiczny)	Cel środowiskowy (stan chemiczny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / termin osiągnięcia celów środowiskowych
1.	Bystrzyca do Samicy NAT - naturalna część wód	RW20001024863 9 (Stoczek Łukowski, Wojcieszków, Wola Mysłowska, Łuków)	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
2.	Bystrzyca od Samicy do ujścia NAT - naturalna część wód	RW20001624869 9 (Wojcieszków, Łuków)	brak danych	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
3.	Czarna NAT - naturalna część wód	RW20001024889 (Wojcieszków)	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku	dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(	zagrożona

Lp.	Nazwa JCWP / Status	Kod JCWP	Aktualny ogólny stan JCWP	Cel środowiskowy (stan/potencjał ekologiczny)	Cel środowiskowy (stan chemiczny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / termin osiągnięcia celów środowiskowych
				dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	
4.	Mała Bystrzyca NAT - naturalna część wód	RW20001024868 9 (Wojcieszków, Wola Mysłowska)	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300)

Ogólny stan wód JCWP na terenie gminy Wojcieszków jest zły. Osiągnięcie celów środowiskowych dla trzech JCWP (do 2027 roku) określa się jako zagrożone. Jedynie w JCWP Bystrzyca od Samicy do ujścia osiągnięcie celów środowiskowych nie jest zagrożone. W zlewniach JCWP występuje presja komunalna, rolnicza lub przemysłowa i jednocześnie brakuje możliwości technicznych poprawy stanu wód. W programie działań naprawczych zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które niejednokrotnie są wystarczające, aby zredukować presję komunalną w zakresie odpowiednim dla osiągnięcia dobrego stanu. Realizacja tych działań wymaga odpowiednich środków finansowych i rozłożona jest w długim czasie.

Projekt Strategii realizuje cele Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)³. Główny cel PPSS, tj. przeciwdziałanie skutkom suszy, został doprecyzowany czterema celami szczegółowymi:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W gminie Wojcieszków stwierdzono ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą oraz silne łączne zagrożenie suszą. Przeciwdziałania skutkom suszy zawiera cel strategiczny II „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” oraz towarzyszące mu cele operacyjne:

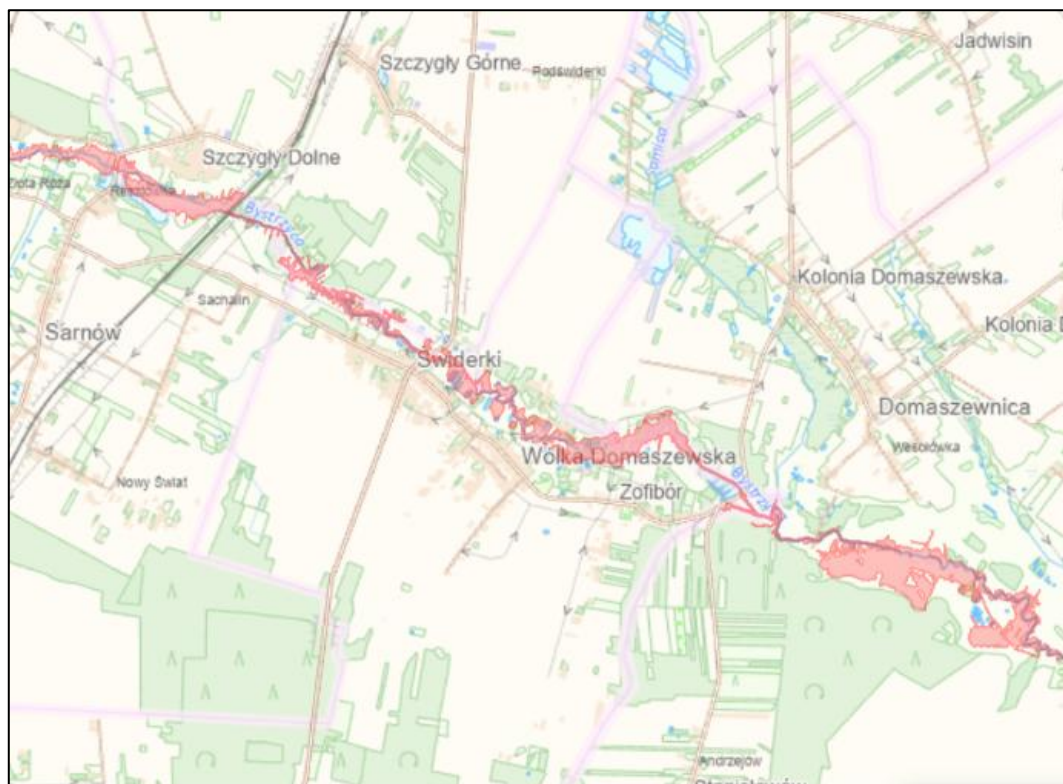
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami,
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Zagrożenia powodziowe

³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z dnia 3 września 2021 r., poz. 1615)

Obszarami ryzyka powodziowego (obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne) na terenie gminy Wojcieszków są obszary i tereny zalewowe wzdłuż górnego odcinka rzeki Bystrzycy w północnej części gminy (ryc. 3). Jest to rejon miejscowości Świderki, Wólka Domaszewska, Góry, Zofibór.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP) jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi (ONNP) wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego. Na podstawie wyników WORP w kolejnych dokumentach cyklu planistycznego wyznaczane są precyzyjnie obszary, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego MZP (zasięg obszarów zagrożenia powodziowego, głębokości, rzędne zwierciadła oraz kierunki i prędkości przepływu wody,) i mapach ryzyka powodziowego MRP (wielkości strat powodziowych, liczba ludności oraz obiekty zagrożone zalaniem), i w konsekwencji opracowane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP).

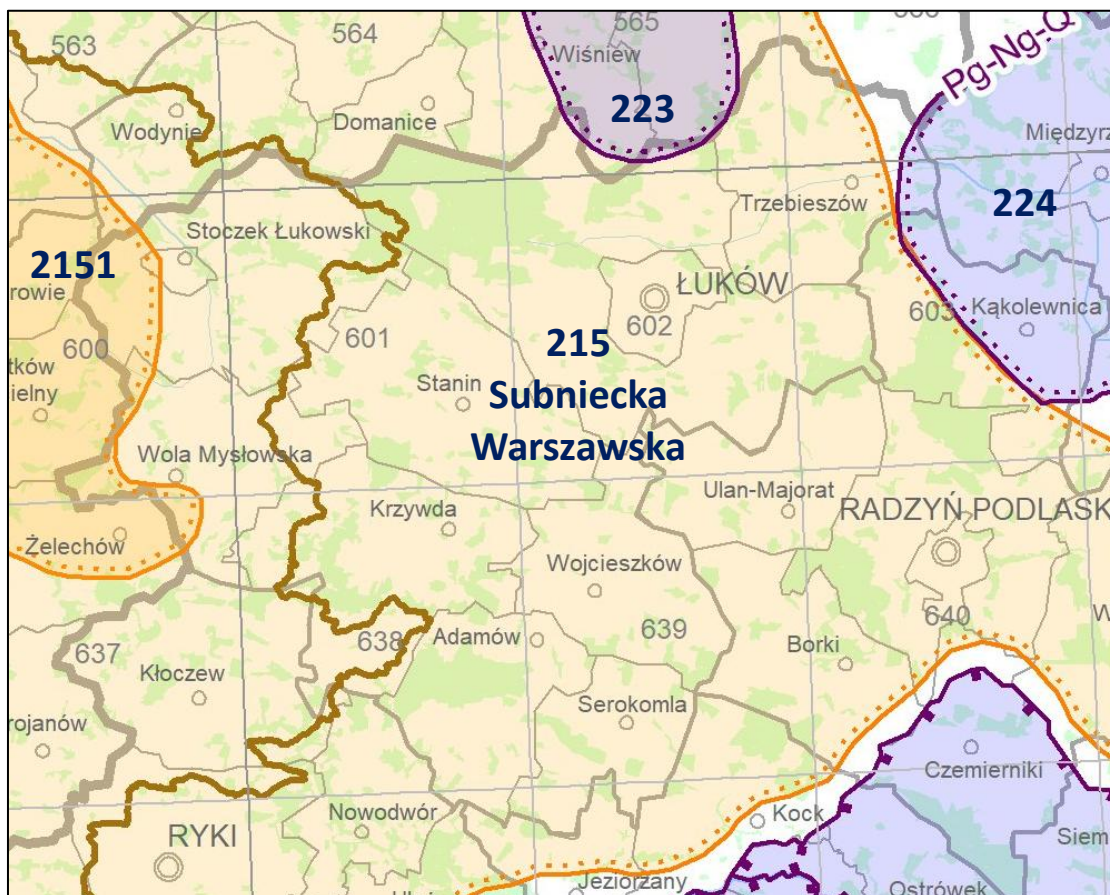
Ryc. 3. Wstępna ocena ryzyka powodziowego w gminie Wojcieszków.

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Na podstawie map zagrożenia powodziowego ustalono, że przedmiotowy teren znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dla zalewu wodą Q1% oraz dla zalewu wodą Q10% od rzeki Bystrzycy.

III.3.2. Wody podziemne

Gmina Wojcieszków znajduje się w całości w granicy Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska 215 (ryc. 4).

Ryc. 4. Główny Zbiornik Wód Podziemnych Subniecka Warszawska 215 obejmujący gminę Wojcieszków.
Źródło: PiG-PIB. Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (stan na dzień 31.12.2023).

Obszar GZWP 215 Subniecka Warszawska charakteryzują następujące parametry:

- utwory wodonośne – czwartorzęd, kreda
- szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 500,9 tys. m³/dobę
- wskaźnik zasobów dyspozycyjności – 125 m³/dobę/km²
- miąższość poz. wód > 40 m

Zbiornik ten nie ma opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej. Podstawowe znaczenie użytkowe mają wody czwartorzędowego oraz paleogeńsko - neogeńskiego piętra wodonośnego. Trzeciorzędowy poziom wodonośny tworzy oligoceński i mioceneński poziom wodonośny. Poziom mioceneński nie jest ujmowany dla celów pitnych ze względu na niekorzystne parametry fizykochemiczne wody. Związane jest to z facją burowęglanową, którą tworzą piaski pylaste i mułki z domieszką węgla brunatnego. Poziom ten występuje niemal na całym obszarze jednostki, przeważnie pod pokrywą iłów plioceńskich, których miąższość waha się od kilku do prawie 150 m. Oligoceński poziom wód podziemnych występuje na głębokości poniżej 150-180 m. Zbiornik w tym rejonie ma charakter artezyjski lub subartezyjski w zależności od morfologii terenu. Lustro wody jest napięte, a wody charakteryzują się średnią jakością, lecz dobrą odpornością na zanieczyszczenia antropogeniczne.

Warunki występowania trzeciorzędowych utworów wodonośnych (znaczna izolacja) oraz wysoka odporność na zanieczyszczenia antropogeniczne nie wymagają podjęcia działań dla ustanowienia obszaru ochrony zbiornika. Źródłem zaopatrzenia w wodę są wody pierwszego poziomu wodonośnego, pochodzące z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Z tego też poziomu zaopatrywane są studnie na terenie partnerstwa. Jego wydajność uzależniona jest od warunków atmosferycznych i stanu wód powierzchniowych oraz od wykształcenia litologicznego utworów. Maksymalna wydajność mieści się w granicach od 4,65 m³ /h do 80,38 m³ /h.

Główny poziom wodonośny obszaru gminy związany jest utworami trzeciorzędu. Wody wykazujące zwiększoną zawartość związków żelaza i manganu wymagają uzdatniania. Głębokość zalegania pierwszego poziomu wodonośnego jest zróżnicowana. W obrębie wysoczyzny występuje on znacznie poniżej 3 m p.p.t. W dolinach i obniżeniach 0-1 m p.p.t. Na terenach położonych na północ od doliny Małej Bystrzycy poziom ten jest średnio izolowany, w dolinach rzecznych nie jest izolowany. Z pierwszego poziomu wodonośnego ludność zaopatruje się w wodę pitną.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Obszar gminy Wojcieszków znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych GW200075.

Struktura GW200075⁴ jest złożona z czterech poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudnoprzepuszczalnymi. Teren jednostki pod względem hydrogeologicznym stanowi obszar zamknięty. Poziom przypowierzchniowy Q1 jest praktycznie nie izolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilanie. Strefy zasilania są związane z lokalnymi działami wód powierzchniowych. Natomiast wody podziemne są drenowane przez rzeki. System krążenia wód podziemnych poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny. Poziom Q2 w strefach, gdzie jest pozbawiony izolacji od powierzchni terenu może być zasilany przez infiltrację wód opadowych, natomiast w pozostałych obszarach zasilanie odbywa się przez przesączanie wód z powierzchni terenu lub z poziomów Q1, Pg-Ng, K przez utwory trudnoprzepuszczalne oraz przez okna hydrogeologiczne z sąsiednich warstw wodonośnych. Poziom Q2 drenują główne cieki powierzchniowe, o głęboko wciętych dolinach: Wieprz, Tyśmiennica, Minina, Mała Bystrzyca, Białka. Poziomy Pg-Ng i K są zasilane na zasadzie przesączania z nadległych warstw wodonośnych.

III.4. Gleby

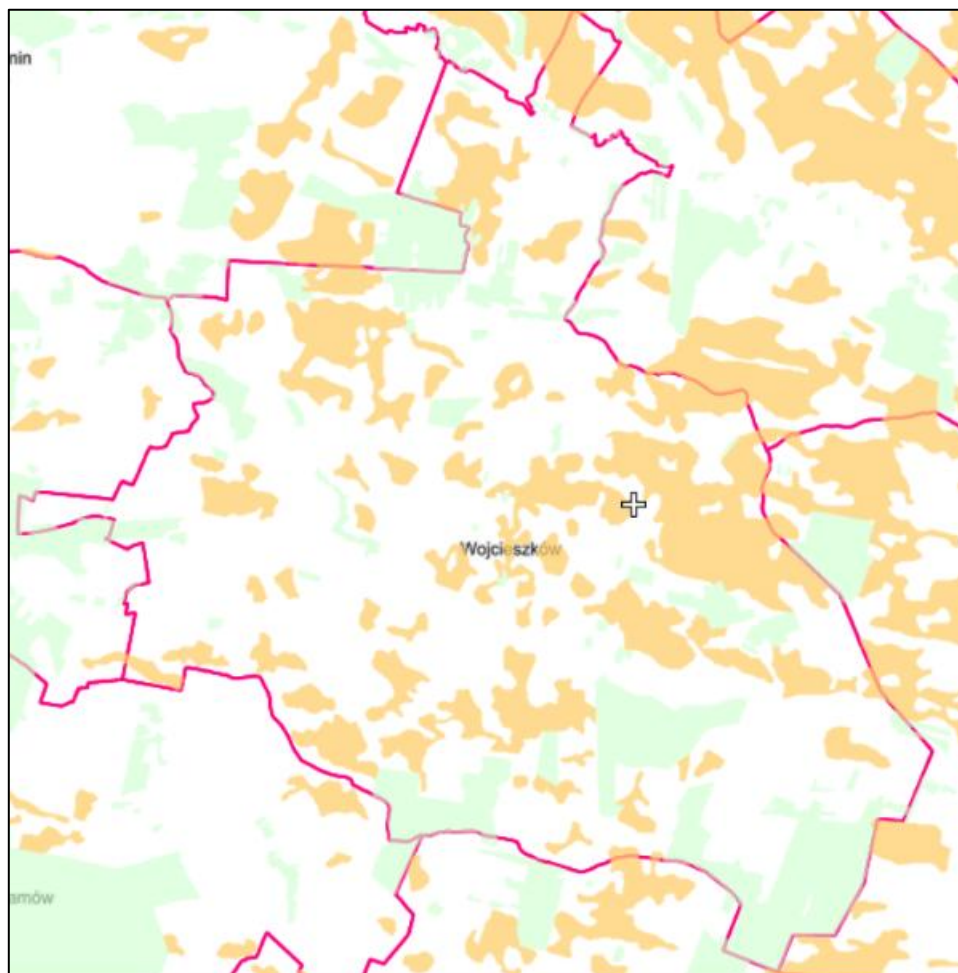
Gleby gminy Wojcieszków zostały wytworzone z glin zwałowych oraz piasków i żwirów polodowcowych. Przeważają gleby typu bielcowego i pseudobielcowego, gleby brunatne wyługowane oraz podrzędnie czarne ziemie zdegradowane. W obniżeniach terenu oraz w dolinach rzek występują gleby torfowe, mułowe i glejowe oraz mady brunatne i właściwe. Gmina Wojcieszków ma dobre warunki glebowe. Gleby klas bonitacyjnych III-IV zajmują 69,3 % powierzchni użytków rolnych. We wsiach: Ciężkie, Siedliska, Bystrzyca i Wojcieszków - udział ten przekracza 80 %, a we wsiach: Wola Burzecka, Hermanów, Kolonia Bystrzycka, Marianów, Burzec, Wola Bystrzycka i Świderki mieści się w

⁴ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Karta informacyjna JCWPd nr 75
<https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd.html>

przedziale 70-80%. Najniższy udział gleb klas III-IV posiadają: Oszczepalin Pierwszy, Helenów Oszczepalin Drugi (23,0-28,4 %) oraz Nowinki i Otylin (43,8 i 45,9 %).

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi 61,1 punktu i jest wyższy od średniego w województwie o 1,4 punktu. Większe kompleksy słabszych gleb znajdują się w południowo - wschodniej części gminy. Stopień zmeliorowania gruntów jest w gminie wysoki i wynosi 75,2 % powierzchni użytków rolnych wymagających tego zabiegu przy średnim wskaźniku w województwie wynoszącym 52,8 %.

Na terenie gminy występują gleby wyższych klas w izolowanych płatach rozłożonych nierównomiernie (ryc. 5).

Ryc. 5. Rozmieszczenie gruntów rolnych i lasów na terenie gminy Wojcieszków: klasy I – IVa użytków rolnych.

Źródło: <https://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/>

III.5. Warunki klimatyczne

Pod względem regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza i D. Martyn⁵, gmina Wojcieszków położona jest w obrębie regionu mazowiecko - podlaskiego. Jest to klimat o przewadze cech kontynentalnych: duża amplituda temperatury rocznej (ostre zimy i ciepłe lata), przewaga opadów letnich nad zimowymi, skrócenie okresów przejściowych między zimą i wiosną, a także krótszy okres wegetacyjny, w porównaniu z zachodnią i centralną częścią kraju.

Średnia temperatura wynosi 7-7,5°C. Średnie temperatury miesięczne kształtują się od około - 4,5° C w styczniu do około 19° C w lipcu. Liczba dni z przymrozkami wynosi 140, a liczba dni mroźnych 55. Okres bezprzymrozkowy jest zróżnicowany względem lat i wynosi średnio 180 dni. Okres wegetacyjny trwa średnio 200-210 dni, a początek robót polowych przypada na ostatnią dekadę marca lub pierwszą dekadę kwietnia. Średnie opady atmosferyczne wynoszą 500 mm i są niższe niż średnie wartości w kraju (600 mm). Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

Warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne, takie jak: rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne. Nieco odmienne warunki klimatyczne na terenie obszaru występują w dolinach rzek i terenach podmokłych, czyli w miejscach zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza oraz zalegania mgieł, jak również na rozległych leśnych, charakteryzujących się większą wilgotnością, zmniejszonym dostępem promieniowania słonecznego docierającego do ziemi, mniejszym przewietrzaniem terenu i dłużej zalegającą pokrywą śnieżną.

Klimat obszaru odznacza się wysokim średnim rocznym usłonecznieniem. Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, do 2100 roku w rejonie gminy Wojcieszków przewiduje się wzrost częstości i intensywności występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak fale upałów, opady nawalne, wichury czy okresy długotrwałej suszy.

III.6. Flora i fauna⁶

Bogactwem przyrodniczym gminy Wojcieszków są lasy, które wraz z terenami zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmują powierzchnię ok. 1605 ha, co stanowi 14,7% powierzchni gminy. W ciągu ostatnich 10 lat udział lasów w powierzchni gminy Wojcieszków wzrósł o 1,3 % i notowany jest stały wzrost jej zalesienia. Lasy położone są głównie w południowej części gminy, gdzie występują największe kompleksy leśne w okolicach miejscowości: Zofijówka, Nowinki, Oszczepalin Pierwszy i Oszczepalin Drugi. W lasach państwowych i prywatnych dominują siedliska borowe – boru mieszanego świeżego i boru świeżego. Las mieszany świeży w lasach państwowych zajmuje ok. 10 % powierzchni natomiast w lasach prywatnych zajmuje ok. 3 %. Sporadycznie występują siedliska boru mieszanego wilgotnego w obu typach własności lasów. Gatunkiem dominującym jest sosna. Udział powierzchni lasów z sosną jako gatunkiem panującym wynosi ponad 90 %. Lasy gminy Wojcieszków są znacznie zróżnicowane pod względem wiekowym. W lasach państwowych przeważają drzewostany w III i IV klasie wieku i zajmują

⁵ Okołowicz W., Martyn D. 1968. Próba kompleksowej regionalizacji klimatu Polski. „Prace i Studia IG UW” - III Polsko-Czeskie Seminarium Geograficzne, s. 17-30.

⁶ Opracowano na podstawie: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków, 2013; Prognoza oddziaływania na środowisko zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków, 2013; Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii terytorialnej Ziemi Łukowskiej na lata 2025 – 2030, 2025.

powierzchnię ok. 57 %, natomiast w lasach prywatnych drzewostany młode w I i II klasie wieku i zajmują powierzchnię ok. 60 %. Jedynie drzewostany z V klasy wieku i starsze posiadają zbliżony udział powierzchniowy w obu formach własności. Wynosi on ok. 23 %.

W lasach z gatunków łownych występuje: lis, jeleń, łось, sarna, zając i dzik. Na terenach leśnych spotykane są m.in. bocian czarny, sowa uszata, puszczyk, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, dzięciołek kruk, wrona siwa, pełzacz leśny, kukułka, kowalik, sójka, orzechówka, turkawka. Z gatunków wodno-błotnych występuje: perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyj, czapla siwa, czapla biała, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, wodnik, zimorodek, trzciniak, bąk, sieweczka rzeczna, łyska, czajka.

Do gatunków ptaków pospolicie występujących należą: grzywacz, sierpówka, jerzyk, dymówka, oknówka, pliszka siwa, kos, kapturka, sikora bogatka, sikora uboga, sroka, kawka, gawron, wróbel, mazurek, szpak, zięba, dzwonec, szczygieł, rudzik, kwiczoł, pierwiosnek, bażant, bocian biały, skowronek.

Na terenie gminy nie występują obszary o międzynarodowej i krajowej randze przyrodniczo-krajobrazowej, a jedynie obszary o randze regionalnej i lokalnej tj.:

- dolina Bystrzycy o szerokości około 400 metrów - w granicach gminy na odcinku 4 km,
- dolina Małej Bystrzycy o szerokości około 400 metrów - przebiega przez teren gminy z północnego-zachodu na południowy wschód na długości około 15 km.

Obie doliny są urozmaicone krajobrazowo, dość bogate pod względem flory i fauny. Łączna powierzchnia dolin stanowi około 13% powierzchni gminy. Płazy na przedmiotowym obszarze reprezentują: ropucha szara, ropucha zielona, kumak nizinny, rzekotka drzewna, żaba wodna, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba moczarowa, grzebiuszka ziemna, żaba jeziorowa i traszka zwyczajna.

Do rangi lokalnej zaliczono następujące obiekty przyrodnicze:

- kompleks łąk na południe od wsi Burzec,
- cztery kompleksy leśne pokrywające 11% powierzchni Gminy.

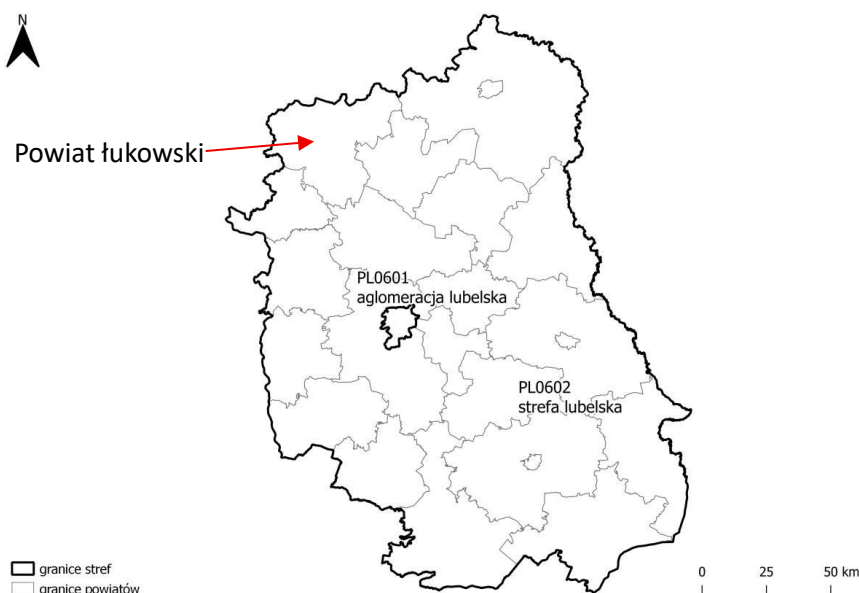
Najcenniejsze obiekty przyrodnicze na terenie gminy Wojcieszków zostały objęte ochroną prawną, a informacje na ich temat zawarto w rozdziale V.1.

IV. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Poniżej przedstawiono charakterystykę jakościową środowiska dla gminy Wojcieszków. Skoncentrowano się na dwóch komponentach – powietrzu atmosferycznym oraz wodach. Jakość tych komponentów, przy uwzględnieniu warunków geologiczno-glebowych decyduje o bioróżnorodności i jakości życia. W przedstawionych analizach wykorzystano raporty i materiały monitoringowe Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Generalnie nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań znaczących, natomiast w niektórych lokalizacjach mogą pojawić się krótkookresowe oddziaływania o charakterze negatywnym wynikające z prowadzenia prac budowlanych i remontowo – budowlanych.

IV.1. Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2025 (GIOŚ 2026) w województwie wyróżnia się 2 strefy: Aglomerację Lubelską i strefę lubelską. Ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi podlegają 2 strefy: Aglomeracja Lubelska i strefa lubelska, ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę roślin – strefa lubelska. Teren gminy Wojcieszków (w obrębie powiatu łukowskiego) położony jest w strefie lubelskiej (ryc. 6).

Ryc. 6. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok.

Źródło: GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie 2026. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za 2025 rok. Lublin, 2026.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie lubelskim jest emisja antropogeniczna. W przypadku pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), tlenków azotu - emisja z transportu drogowego (emisja liniowa), a tlenków siarki - emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Na wielkość stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w województwie istotny wpływ ma również napływ transgraniczny oraz krajowy z innych obszarów.

Za zanieczyszczenie powietrza na terenie województwa lubelskiego odpowiedzialny jest głównie sektor bytowo-komunalny, który odpowiada za największą emisję benzo(a)pirenu oraz pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}. Głównym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi („niska” emisja). W odniesieniu do całego kraju emisja komunalno-bytowa w województwie lubelskim stanowi odpowiednio 6,9% pyłu PM₁₀, 6,9% pyłu PM_{2,5} oraz 6,5% benzo(a)pirenu.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa lubelskiego za rok 2025 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla strefy lubelskiej z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Strefa lubelska została zaliczona do klasy C.

W aglomeracji lubelskiej i w strefie lubelskiej wykazano obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu i strefy te uzyskały klasę D2.

Na obszarze województwa lubelskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM₁₀ metali: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ zarejestrowano w 2025 roku na pięciu spośród dziewięciu stacji pomiarowych w województwie. Na podstawie matematycznego modelowania jakości powietrza w gminie Wojcieszków nie stwierdzono przekroczeń stężenia pyłów PM₁₀, PM_{2,5} oraz stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

Ocena jakości powietrza za 2025 rok wykazała brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla średniodobowego i średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀. W roku 2025, w porównaniu z rokiem 2024, na terenie całego województwa nastąpiło niewielkie obniżenie średniorocznego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, podobna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do dobowego poziomu dopuszczalnego - liczba dni z przekroczeniami nieznacznie się obniżyła lub utrzymała się na zbliżonym poziomie.

Ocena jakości powietrza wykazała brak przekroczenia w 2025 roku poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II (20 µg/m³).

W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi. W 2025 roku nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na 3 stacjach pomiarowych w województwie.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2025 roku pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego dla ozonu. Przekroczenie w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego stwierdzono w strefie lubelskiej w przypadku ozonu.

Koncentracja zanieczyszczeń powietrza występuje w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu. Ruch samochodowy przyczynia się do nadmiernych stężeń pyłów zawieszonych oraz stanowi główne źródło emisji dwutlenku azotu. Przez teren gminy Wojcieszków przebiega droga wojewódzka nr 808 Łuków – Serokomla – Kock.

IV.2. Jakość wód

IV.2. 1. Jakość wód powierzchniowych

Z danych monitoringowych wynika, że stan wszystkich monitorowanych wód znajdujących się w granicach gminy Wojcieszków jest zły (tab. 8). Dla wszystkich JCWP głównym źródłem zanieczyszczenia wód są zanieczyszczenia zawarte w spływach powierzchniowych z terenów zurbanizowanych, nieuporządkowana gospodarka ściekowa w jednostkach osadniczych oraz nieumiejętne nawożenie mineralne i organiczne. Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCWP generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCWP. Osiągnięcie celów środowiskowych określono jako niezagrożone jedynie w odniesieniu do JCWP Bystrzyca od Samicy do ujścia.

Tab. 8. Wyniki monitoringu JCWP na terenie gminy Wojcieszków w latach 2023-2024.

JCWP Nazwa i kod	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu JCWP	
	Rok badań	klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Czarna RW20001024889	2024	5	Zły stan ekologiczny	2024	Poniżej dobrego	2024	Zły stan wód
Mała Bystrzyca RW200010248689	2023	4	Słaby stan ekologiczny	2023	Dobry	2023	Zły stan wód
Bystrzyca do Samicy RW200010248639	2024	5	Zły stan ekologiczny		Brak danych	2024	Zły stan wód
Bystrzyca od Samicy do ujścia RW200016248699	2024	3	Umiarkowany potencjał ekologiczny	2024	Poniżej dobrego	2024	Zły stan wód

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Portal jakości wód powierzchniowych.

<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>

W porównaniu do aPGW 2016 r. nie zaobserwowano istotnego postępu w osiąganiu celów środowiskowych JCWP (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019; ocena według podziału jednostek planistycznych aPGW z 2016 r.). Jedynie w JCWP Bystrzyca od Samicy do ujścia osiągnięto pozytywne rezultaty: Stan/potencjał ekologiczny: RW200024248699 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu.

IV.2. 2. Jakość wód podziemnych

Obszar gminy Wojcieszków znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych: GW200075. Gmina w całości położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska 215.

Przeprowadzona ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MG MiŻŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

oraz podsumowanie wyników oceny stanu JCWPd za rok 2022⁷ wykazały dla jednolitej części GW200075:

- Stan chemiczny: **dobry**
- Stan ilościowy: **dobry**
- Stan JCWPd: **dobry**

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027: niezagrożona.

Dla jednolitej części wód podziemnych GW200075 określono następujące cele środowiskowe:

- Stan chemiczny: **dobry stan chemiczny**
- Stan ilościowy: **dobry stan ilościowy**

Zagrożeniem dla wód podziemnych na analizowanym obszarze może być niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich oraz zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych.

V. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Zgodnie z analizami zawartymi w projekcie Strategii, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2029 do najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze należą:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych;
- duże dysproporcje pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, szczególnie na terenach wiejskich;
- pogłębiające się niedobory wody (susze mające niekorzystny wpływ na rolnictwo i środowisko);
- niskie emisje na terenach intensywniej zurbanizowanych (natężenie zależne od panujących temperatur w chłodniejszej części roku);
- nieodpowiednia eksploatacja urządzeń melioracyjnych powodująca nadmierne przesuszanie terenu,
- usuwanie zadrzewień śródpolnych oraz zmiana użytków zielonych położonych w większych kompleksach na grunty orne,
- możliwość nasilania się ekstremalnych zjawisk pogodowych (silne wiatry, obfite opady, podtopienia).

⁷ Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy 2023. Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok. <https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2022.html>

V.1. Obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz innych ustaw

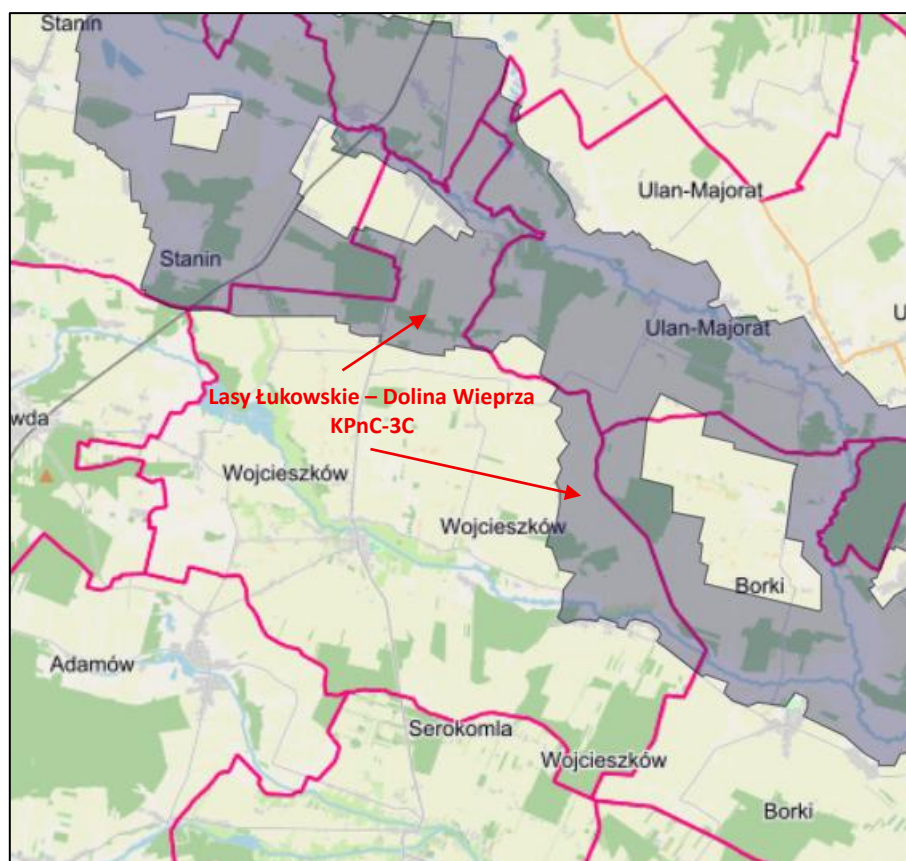
Na terenie gminy Wojcieszków nie występują obszary prawnie chronione o międzynarodowej i krajowej randze przyrodniczo-krajobrazowej.

Pomniki przyrody

- drzewo: Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*; przy ścieżce w parku wiejskim;
- drzewo: Wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedunculata*; *Ulmus effusa*); równina Łukowska, park zabytkowy;
- aleja ponad 160 drzew (głównie Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - *Aesculus hippocastanum* oraz lipa drobnolistna - *Tilia cordata*); obrzeże dróg łączących park z szosą Burzec Wola-Burzecka.

Projektowane korytarze ekologiczne

Na terenie gminy Wojcieszków zaprojektowano korytarz ekologiczny rangi krajowej Lasy Łukowskie – Dolina Wieprza (KPnC-3C) (ryc. 7).

Ryc. 7. Projektowany korytarz ekologiczny w gminie Wojcieszków.

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

V.2. Zabytki

Zgodnie z Obwieszczeniem 1/2026 z dnia 12 marca 2026 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego. (Dz. Urzędowy Województwa Lubelskiego z dnia 13 marca 2026 r. poz. 1459), na obszarze gminy Wojcieszków znajdują się obiekty zabytkowe wykazane w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego na terenie gminy Wojcieszków.

Ip.	Miejscowość	Gmina	Zabytek	Nr rejestru
1.	Burzec	Wojcieszków	zespół dworski: budynek gorzelni, pozostałości parku, krajobrazowego, na działkach wskazanych w dec., w gran. wg opisu w decyzji i zał. mapy	A/1168
2.	Wojcieszków	Wojcieszków	park krajobrazowy z aleją dojazdową, obszaru wskazanego na załączonym planie, który odpowiada działkom geodezyjnym wymienionym w decyzji, w granicach wg załączonej mapy	A/1172
3.	Wojcieszków	Wojcieszków	kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, wraz z gruntem pod budowlą, na działce wskazanej w dec., wg zał. mapy	A/1608
4.	Zofibór (własc. obręb geod: Wólka Domaszewska)	Wojcieszków	kościół parafialny pw. św. Zofii, dzwonnica	A/1167

Źródło: Załącznik Nr 1 do obwieszczenia Nr 1/2026 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 12 marca 2026 r. - wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego.

V.3. Problemy ochrony środowiska

Zgodnie z analizami zawartymi w projekcie Strategii, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków (2013) oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2029 do najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze należą:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych;
- duże dysproporcje pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, szczególnie na terenach wiejskich;
- pogłębiające się niedobory wody (susze mające niekorzystny wpływ na rolnictwo i środowisko);
- niskie emisje na terenach intensywniej zurbanizowanych (natężenie zależne od panujących temperatur w chłodniejszej części roku);
- nieodpowiednia eksploatacja urządzeń melioracyjnych powodująca nadmierne przesuszanie terenu,
- usuwanie zadrzewień śródpolnych oraz zmiana użytków zielonych położonych w większych kompleksach na grunty orne,

- możliwość nasilania się ekstremalnych zjawisk pogodowych (silne wiatry, obfite opady, podtopienia).

V.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu będą pogłębiały się zidentyfikowane problemy ochrony środowiska (sekcja V.3). Mogą wydłużyć się w realizacji działania, które korzystnie wpływają na kondycję środowiska. Ograniczone zostaną możliwości finansowania rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii (OZE), w szczególności instalacji fotowoltaicznych i indywidualnych źródeł OZE. Strategia zawiera projekty, które pozwolą na rozwiązywanie najważniejszych aktualnych problemów dotyczących ochrony środowiska. W szczególności dotyczy to: ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz ograniczania emisji gazów cieplarnianych i adaptacji do zmian klimatu (Cel operacyjny 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii), oszczędności wykorzystania surowców nieodnawialnych i doskonalenie gospodarki odpadami, jak również poprawy jakości wód (Cel operacyjny 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami).

VI. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Dokumenty strategiczne opracowywane na poziomie krajowym i wojewódzkim implementują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, w tym wspólnotowym. Najistotniejsze, aktualne cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych przedstawiono poniżej. Należy podkreślić, że w projekcie Strategii kluczowe cele ochrony środowiska zostały uwzględnione. Cele projektowanego dokumentu są zgodne z celami: Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Polityki energetycznej Polski do 2040 r., a także Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska zapewni w szczególności realizacja celu strategicznego 2 „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” oraz towarzyszące temu celowi cele operacyjne:

- 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami,
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Ósmy Program działań Unii Europejskiej na rzecz środowiska (Rada UE przyjęła 8 program działań w zakresie środowiska 29 marca 2022 r.; Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. COM(2020) 652 final. Bruksela, dnia 14.10.2020 r. określa następujące cele dla Unii Europejskiej do 2030 r.:

- a) nieodwracalne i stopniowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne i inne pochłaniacze w Unii w celu osiągnięcia celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., jak określono w rozporządzeniu (UE);
- b) stałe postępy w zakresie wzmocniania zdolności przystosowawczych, zwiększenia odporności i ograniczenia wrażliwości na zmianę klimatu;
- c) dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, który daje planecie więcej niż sam bierze, oddzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- d) dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, w tym powietrza, wody i gleby, oraz ochrony zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i skutkami związanymi ze środowiskiem;
- e) ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego, zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich;
- f) promowanie zrównoważenia środowiskowego i ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją, w szczególności w obszarze energii, rozwoju przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Rada Ministrów uchwaliła dokument 16 lipca 2019 r.) określa cel główny w następujący sposób – „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”. Dokument ten określa też cele i działania w nawiązaniu do kluczowych komponentów środowiska:

- Woda: Wzmocnienie ochrony przed powodzią i suszą. Zapewnienie mieszkańcom zaopatrzenie w dobrej jakości wodę. Budowa nowych i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków.
- Powietrze: Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę i likwidację nieefektywnych kotłów i ograniczanie emisji z transportu drogowego. Wsparcie dla gmin w przygotowaniu programów ograniczania niskiej emisji. Modernizacja istniejących i rozwój nowych sieci ciepłowniczych. Upowszechnienie wykorzystania energii elektrycznej do celów grzewczych.
- Powierzchnia ziemi: Utrzymanie produktywności gruntów rolnych i leśnych poprzez ograniczanie przeznaczenia ich na inne cele. Doprowadzenie do powszechniejszego wykorzystywania obszarów przemysłowych na cele inwestycyjne.
- Przyroda i krajobraz: Obiektywna ocena i weryfikacja powierzchni chronionych. Usprawnienie zarządzania siecią Natura 2000. Wskazanie, we współpracy z samorządami, najcenniejszych, priorytetowych krajobrazów Polski i zapewnienie ich ochrony. Sfinansowanie przedsięwzięć dotyczących ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz rozwoju terenów zieleni i terenów wodnych (tzw. zielonej i błękitnej infrastruktury).

- Gospodarka odpadami: Ograniczenie powstawania odpadów. Inwestycje związane z prawidłowym gospodarowaniem odpadami. Modernizacja oczyszczalni ścieków pod kątem wdrożenia w nich podejścia gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Klimat: Opracowanie polityki redukcji emisji gazów cieplarnianych z transportu, rolnictwa, gospodarki odpadami oraz sektora komunalno-bytowego. Wsparcie inwestycji w odnawialne źródła energii. Modernizacja elektrociepłowni, ciepłowni i elektrowni. Rozwój transportu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego. Zwiększenie pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy poprzez realizację koncepcji Leśnych Gospodarstw Węglowych. Upowszechnienie nowoczesnego budownictwa drewnianego.
- Adaptacja do zmian klimatu: Wsparcie samorządów w opracowaniu i wdrażaniu planów adaptacji do zmian klimatu oraz w tworzeniu nowych terenów zieleni i terenów wodnych. Budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji. Doprowadzenie do renaturyzacji rzek i ich dolin oraz mokradeł.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.) wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 został sporządzony w oparciu o krajowe strategie rozwoju zatwierdzone na poziomie rządowym (m.in. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030) oraz uwzględniając projekt Polityki energetycznej Polski do 2040 r. (Rada Ministrów zatwierdziła „Politykę energetyczną Polski do 2040 r.” 2 lutego 2021 r.).

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, wynikających ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Dokument zakłada m.in.:

- Rozwój odnawialnych źródeł energii (cel szczegółowy 6),
- Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji (cel szczegółowy 7)

Projektuje się wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach. W 2030 r. udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto wyniesie co najmniej 23%, nie mniej niż 32% w elektroenergetyce (głównie energetyka wiatrowa i fotowoltaiczna). Nastąpi istotny wzrost mocy zainstalowanych w fotowoltaice do: ok. 5-7 GW w 2030 r. i ok. 10-16 GW w 2040 r.

Do 2040 r. potrzeby ciepłne wszystkich gospodarstw domowych pokrywane będą przez ciepło systemowe oraz przez zero- lub niskoemisyjne źródła indywidualne.

Szereg działań zostanie nakierowanych na poprawę jakości powietrza, m.in.:

- rozwój ciepłownictwa systemowego (4-krotny wzrost liczby efektywnych systemów ciepłowniczych do 2030 r.),
- niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne),
- odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r. przy utrzymaniu możliwości wykorzystania paliwa bezdymnego do 2040 r.,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków,
- rozwój transportu niskoemisyjnego, w szczególności dążenie do zeroemisyjnej komunikacji publicznej do 2030 r. w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Ministerstwo Środowiska, 2013) definiuje cel główny jako zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

W dokumencie tym wyznaczono następujące cele i kierunki działań (wybór):

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu ma na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Zaproponowane działania zapewnią usprawnienie systemu gospodarowania wodami w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi, pozwolą na poprawę i utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych (w tym prowadzenie działań polegających na ochronie wód śródlądowych przed eutrofizacją) oraz poprawią bezpieczeństwo i efektywność ekonomiczną gospodarki wodnej.

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Działania w tym zakresie powinny zmierzać do objęcia całego terytorium kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych takich jak Geoportal. Jednocześnie, w sektorze budownictwa konieczne będzie uwzględnienie potencjalnego oddziaływania zjawisk ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu.

- Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Obszary wiejskie, głównie ze względu na prowadzoną tam działalność rolniczą, stanowią obszar szczególnie wrażliwy na zmiany klimatu. Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej i rybackiej.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Lublin, marzec 2021 (Uchwała Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 roku) określa następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1: Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych
- Cel strategiczny 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych
- Cel strategiczny 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu
- Cel strategiczny 4: Wzmacnianie kapitału społecznego

W ramach celu operacyjnego 2.4. "Ochrona walorów środowiska" proponuje się działania mające zachować wysokiej jakości komponenty środowiska, a także zasoby przyrodniczych. Z jednej strony dotyczą one inwestycji służących ochronie środowiska, z drugiej zaś budowaniu świadomości ekologicznej mieszkańców regionu. W kontekście zachowania walorów środowiska ważnym aspektem jest ograniczanie wykorzystania jego zasobów nieodnawialnych. Z tego względu szczególnie istotne znaczenie ma promowanie rozwiązań służących zmianie mixu energetycznego, a także popularyzacja idei gospodarki obiegu zamkniętego.

Kierunki działań/Kierunki interwencji:

- Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek;
- Wspieranie działań na rzecz zagospodarowania wody w przemyśle wydobywczym przy wykorzystaniu innowacyjnych technologii;
- Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności;
- Wspieranie działań na rzecz wzrostu lesistości województwa zgodnie z warunkami siedliskowymi;
- Wspieranie działań na rzecz monitorowania stanu środowiska i szerokiego udostępniania informacji mieszkańcom;
- Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym dotyczącej oszczędzania zasobów i energii oraz idei gospodarki obiegu zamkniętego;
- Wspieranie działań i rozwiązań na rzecz zwiększania efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej oraz ograniczania niskiej emisji;
- Rozwój niskoemisyjnych i zeroemisyjnych mocy wytwórczych, energetyki rozproszonej opartej m.in. o komponent prosumencki;
- Wspieranie działań na rzecz rekultywacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych i poeksploatacyjnych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych;
- Działania w zakresie zapobiegania marnotrawieniu dóbr, żywności na etapie produkcji, przetwórstwa, konsumpcji;
- Wdrażanie systemu racjonalnej gospodarki odpadami nastawionej na zwiększenie ponownego ich wykorzystania, recyklingu i odzysku surowców i energii.

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 (Uchwała nr DXXV/9252/2023 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 1 grudnia 2023 r.).

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 stanowi politykę ekologiczną województwa lubelskiego z uwzględnieniem zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatu, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, działań edukacyjnych oraz monitoringu środowiska. Program ten wyznacza priorytety ochrony środowiska dla następujących aspektów środowiska (wybór) wraz z kluczowymi zadaniami adaptacyjnymi do zmian klimatycznych:

Ochrona klimatu i jakości powietrza (kluczowe zadania adaptacyjne)

- 1.7. Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza oraz promocja zasad efektywności energetycznej;
- 2.1. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych (w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”);
- 2.2. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni;
- 2.3. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych;
- 2.4. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej w celu podłączenia większej ilości użytkowników;
- 2.5. Promocja i stosowanie OZE;
- 3.1. Budowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich oraz gminnych i powiatowych;
- 3.2. Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i infrastruktury rowerowej (w tym m.in. ciągów pieszo-rowerowych, dróg dla pieszych i rowerów wraz z infrastrukturą towarzyszącą np. wypożyczalnie rowerów);
- 3.4. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru);
- 3.6. Poprawa systemu komunikacji publicznej, m.in. budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów P&R itp.;
- 4.1. Budowa i modernizacja instalacji przechwytywania zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z emisji punktowej;
- 5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych;
- 5.3. Montaż urządzeń OZE w budynkach użyteczności publicznej;
- 5.4. Prowadzenie dofinansowań do montażu urządzeń OZE dla mieszkańców.

Gospodarowanie wodami (kluczowe zadania adaptacyjne):

- 3.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami;
- 3.2. Budowa, rozbudowa, modernizacja zbiorników przeciwpowodziowych i retencyjnych;
- 3.5. Zapobieganie podtopieniom na obszarach zurbanizowanych poprzez stosowanie błękitno-zielonej infrastruktury;
- 4.1. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji;
- 4.2. Budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji;
- 4.3. Realizacja zadań wyznaczonych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy;

Zasoby przyrodnicze (kluczowe zadania adaptacyjne):

- 1.1. Uwzględnienie obszarów cennych przyrodniczo w ramach MPZP w celu ochrony ich przed presją zabudowy;
- 1.2. Zachowanie, rozwój i tworzenie nowych terenów zieleni publicznej;
- 1.8. Edukacja ekologiczna w zakresie pogłębiania wiedzy o zasobach przyrodniczych, walorach krajobrazowych województwa, zwłaszcza w kontekście zmian klimatycznych;
- 10. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych oraz prowadzenie i aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych;
- 2.3. Utrzymanie istniejących licznych obszarów o zróżnicowanej powierzchni i pokrywie roślinnej, najważniejszych z punktu widzenia ochrony wartości przyrodniczych, ochrony korytarzy ekologicznych i bioróżnorodności;
- 2.4. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez uwzględnienie ustaleń PZPWL w lokalnych dokumentach planistycznych;
- 3.1. Tworzenie nowych/ rozbudowanie istniejących terenów zieleni w miastach, a także konserwacja pomników przyrody;
- 3.2. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych oraz wiejskich;
- 4.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej;
- 4.2. Realizacja działań zwiększających retencję na obszarach leśnych;

VII. Przewidywane oddziaływania na środowisko

VII.1. Założenia analityczne i identyfikacja oddziaływań

W Prognozie przeprowadzono analizy o charakterze jakościowym. Na etapie sporządzania Strategii nie są znane szczegóły dotyczące planowanych przedsięwzięć / projektów (rodzaj, wielkość, technologia, dokładna lokalizacja). Strategii towarzyszy lista 46 projektów realizujących cele strategiczne. Zdecydowana większość projektów ma charakter nieinwestycyjny i w związku z tym ich bezpośredni wpływ na środowisko można określić jako neutralny. Pośrednio, w przyszłości mogą charakteryzować się natomiast oddziaływaniami pozytywnymi (np. edukacja, w tym ekologiczna). W ramach prowadzonych prac odniesiono się do proponowanych celów strategicznych i związanych z nimi projektów. Zidentyfikowano potencjalne oddziaływania pozytywne i negatywne i poddano je ocenie zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

Ocena charakteru prognozowanych oddziaływań przybiera w niektórych przypadkach niejednorodny charakter. W Prognozie przeprowadzono wstępną identyfikację potencjalnych oddziaływań (tabela 1), a następnie dokonano ich bardziej szczegółowej analizy w kontekście zdrowia ludzi i poszczególnych elementów środowiska. Charakter proponowanych projektów wskazuje, że zdecydowanie będą przeważały oddziaływania o charakterze pozytywnym dla środowiska oraz oddziaływania neutralne.

Prawdopodobnie nie nastąpi realizacja przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839). Wśród planowanych przedsięwzięć (projektów) mogą znaleźć się przedsięwzięcia, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i których realizacja może wymagać przeprowadzenia procedury

oceny oddziaływania na środowisko. Podczas sporządzania niniejszej Prognozy nie dysponowano danymi i informacjami, na podstawie których można byłoby jednoznacznie przesądzić o ryzyku wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań lub braku takich oddziaływań w odniesieniu do niektórych projektów. Przypuszcza się, że rozstrzygnięcia w tym kontekście będą możliwe wówczas, gdy zadania projektowe zostaną skonkretyzowane i powstaną karty informacyjne planowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę stopień szczegółowości analizowanego dokumentu programowego niniejsza Prognoza ma charakter ostrzegawczy, wskazując zamierzenia, które potencjalnie mogą być problematyczne z punktu widzenia ochrony środowiska.

Projekty, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko zostały wstępnie zidentyfikowane przy uwzględnieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839). W tabeli 10 umieszczono 5 projektów, które należą do pięciu rodzajów przedsięwzięć. Kierując się zasadą ostrożności, w tabeli zamieszczono również projekty, których skala prawdopodobnie nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko (np. projekt: Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników; nie określono jednak o jakie zbiorniki dokładnie chodzi). Strategia nie zawiera szczegółowych informacji na temat parametrów i lokalizacji planowanych projektów. Z tego względu kwalifikacja przedsięwzięć zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. jest utrudniona.

Tab. 10. Projekty, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Lp.	Proponowane projekty, które potencjalnie mogą podlegać procedurze oceny oddziaływania na środowisko (w nawiasie wskazano cel strategiczny i nr projektu) <u>Lokalizacja</u> w kontekście obszarów chronionych	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 3. 1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r.
1.	Cel operacyjny 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji i lokalnego obrotu gospodarczego Projekt 1. Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów <u>Lokalizacja</u> : poza obszarami chronionymi	54) zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;

Lp.	Proponowane projekty, które potencjalnie mogą podlegać procedurze oceny oddziaływania na środowisko (w nawiasie wskazano cel strategiczny i nr projektu) <u>Lokalizacja</u> w kontekście obszarów chronionych	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 3. 1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r.
2.	Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców, potencjału OSP i odporności gminy na sytuacje kryzysowe Projekt 1. Zwiększenie odporności systemu na kryzysy (Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników). <u>Lokalizacja</u> : poza obszarami chronionymi	69) budowie piętrzące inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 35 i 36: a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących o wysokości piętrzenia wody mniejszej niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody, b) jeżeli piętrzenie dotyczy cieków naturalnych, na których nie ma budowli piętrzących, c) jeżeli w promieniu mniejszym niż 5 km na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym znajduje się inna budowla piętrząca, d) o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m;
3.	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami Projekt 3. Rozbudowa sieci wodociągowej <u>Lokalizacja</u> : poza obszarami chronionymi	71) rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;
4.	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami Projekt 1. Budowa studni głębinowej na ujęcie wody <u>Lokalizacja</u> : poza obszarami chronionymi	73) urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m ³ na godzinę; 74) urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m ³ na godzinę, inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m ³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód;

Lp.	Proponowane projekty, które potencjalnie mogą podlegać procedurze oceny oddziaływania na środowisko (w nawiasie wskazano cel strategiczny i nr projektu) <u>Lokalizacja</u> w kontekście obszarów chronionych	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 3. 1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r.
5.	Cel operacyjny 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami Projekt 4. Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych <u>Lokalizacja</u> : poza obszarami chronionymi	81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem: a) przebudowy tych sieci metodą bezwykopową, b) sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym, c) przyłączy do budynków;

W gminie Wojcieszków nie ma obszarów podlegających ochronie prawnej. W związku z tym wszystkie z planowanych przedsięwzięć / projektów będą zlokalizowane poza obszarami chronionymi.

Zakłada się, że projekty, które generować będą **przeważające pozytywne oddziaływania na środowisko** wchodzić w skład celu strategicznego II „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” oraz następujących celów operacyjnych:

- 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami,
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Szereg projektów, które wykazują neutralny charakter z punktu widzenia oddziaływania na środowisko przyrodnicze będą miały **istotne, pozytywne oddziaływanie społeczne**. W szczególności chodzi o projekty w ramach celu strategicznego III „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej” oraz następujących celów operacyjnych:

- 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych,
- 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy,
- 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej,
- 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

VII.2. Oddziaływania na ludzi

Przewiduje się, że szereg działań zmierzających do zwiększenia dostępności infrastruktury komunalnej (projekty: Rozbudowa sieci wodociągowej, Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych, Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, Budowa studni głębinowej na ujęcie wody) przyczyni się bezpośrednio do poprawy jakości życia mieszkańców. Rozwój systemów OZE i niskoemisyjnych źródeł ogrzewania (Energia i ciepło ze źródeł odnawialnych w obiektach użyteczności publicznej; Montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy) oraz termomodernizacja budynków (Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, Remont i termomodernizacja budynków remiz, świetlic wiejskich w: Wojcieszkowie, Helenowie i Świderkach) ograniczy szkodliwą dla zdrowia niską emisję niską. Pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców będzie miała realizacja projektów z zakresu budowy sieci wodno-kanalizacyjnych, oczyszczania ścieków i gospodarowania odpadami komunalnymi. Na podwyższenie jakości życia mieszkańców wpłynie realizacja celu strategicznego III „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej” i następujących celów operacyjnych:

- 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych.
- 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży.
- 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy.
- 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej.
- 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Strategia nie zawiera projektów, które w sposób szczególny mogą zagrażać zdrowiu ludzi. Zakłada się, że planowane zamierzenia inwestycyjne, w tym związane z realizacją nowej strefy inwestycyjnej (Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów), zostaną zrealizowane z zachowaniem zasad dobrej praktyki i obowiązujących wymagań prawnych z zakresu ochrony środowiska. Tworzony teren aktywności gospodarczej nie powinien kolidować z istniejącymi i planowanymi terenami mieszkaniowymi.

Projekty, które potencjalnie pozytywnie, bezpośrednio i pośrednio, mogą wielowymiarowo oddziaływać na Ludzi:

- Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Budowa studni głębinowej na ujęcie wody Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej,
- Budowa nowego ujęcia wody stanowiącego rezerwę w zaopatrzenie wody dla mieszkańców gminy,
- Montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy,
- Budowa targowiska gminnego,
- Ścieżki rowerowe i szlaki turystyczne,
- Remont i modernizacja dróg,
- Modernizacja „zielonych” miejsc wypoczynku”,
- Rozwój infrastruktury i usług integracji społecznej w Wojcieszkowie,
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych,
- Wdrożenie e-usług publicznych dla mieszkańców.

Projekty, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na ludzi:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów (wzrost natężenia hałasu, wzrost natężenia ruchu samochodowego, wzrost emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do atmosfery).

VII.3. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, w tym faunę i florę

Realizacja zapisów Strategii nie wpłynie negatywnie na system przyrodniczy gminy Wojcieszków oraz jej przyrodnicze powiązania wewnętrzne i zewnętrzne. Przypuszcza się, że projektowane działania w przeważającej większości obejmą tereny położone poza najbardziej wartościowymi obszarami pod względem bioróżnorodności (szczególnie chodzi o doliny rzeczne Bystrzycy i Małej Bystrzycy oraz lasy). Z reguły prace budowlane trwale naruszają pokrywę glebową oraz bezpośrednio i pośrednio wpływają na florę i faunę. Są to najczęściej oddziaływania długoterminowe, odwracalne, ale w bardzo długim czasie. Na cele inwestycyjne powinny być przeznaczane grunty o niskich walorach przyrodniczych i niskiej przydatności dla rolnictwa. Proponowane projekty, które towarzyszą Strategii będą realizowane głównie na terenach zurbanizowanych, w obrębie istniejących miejscowości.

Należy podkreślić, że przed wykonaniem prac związanych m.in. z termomodernizacją budynków, należy przeprowadzić ich inwentaryzację pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy. W wypadku stwierdzenia występowania ptaków i/lub nietoperzy, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych i rozrodczych. Podczas realizacji inwestycji związanych z termomodernizacją powinny być przestrzegane nakazy wyszczególnione w art. 52 ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13).

W Strategii przewidziana jest realizacja obiektów liniowych (wodociągi, kanalizacja sanitarna). Przewiduje się również realizację obiektów wielkopowierzchniowych (np. teren inwestycyjny). Planowane tereny inwestycyjne będą zlokalizowane na obszarach, które nie pełnią istotnych funkcji ekologicznych (tereny zurbanizowane – prawdopodobnie rejon miejscowości Wojcieszków). Prace dotyczące budowy sieci wodno – kanalizacyjnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków będą prowadzone głównie na terenach zurbanizowanych, na których pierwotna szata roślinna uległa już przekształceniu. Wzbogaceniu różnorodności biologicznej będzie sprzyjała realizacja niewielkich zbiorników retencyjnych (projekt: Zwiększenie odporności systemu na kryzysy - Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników) oraz działania zwiększające oszczędność wykorzystania wody.

Do stopniowego ubożenia różnorodności biologicznej mogą przyczyniać się zmiany klimatyczne, w tym powtarzające się niedobory opadów atmosferycznych w postaci śniegu i deszczu oraz przedłużające się okresy w ciągu roku z wysokimi temperaturami.

Projekty, które potencjalnie pozytywnie mogą oddziaływać na różnorodność biologiczną:

- Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Zwiększenie odporności systemu na kryzysy - Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników,
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej,
- Montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy,

- Modernizacja „zielonych” miejsc wypoczynku,
- Modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Wojcieszku oraz zakup wyposażenia,
- Modernizacja parków na terenie gminy Wojcieszków.

Projekty, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na różnorodność biologiczną:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów (wzrost natężenia hałasu, wzrost natężenia ruchu samochodowego, wzrost emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do atmosfery).

Do stopniowego ubożenia różnorodności biologicznej mogą przyczyniać się zmiany klimatyczne, w tym powtarzające się niedobory opadów atmosferycznych w postaci śniegu i deszczu oraz przedłużające się okresy w ciągu roku z wysokimi temperaturami.

W projekcie Strategii przyjęto następujące zasady ochrony środowiska i jego zasobów zmierzające do zachowania, zrównoważonego wykorzystania i odnawiania poszczególnych składników środowiska przyrodniczego:

- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów niezabudowanych posiadających walory przyrodnicze i kulturowe,
- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych) i uwzględnienie zwiększenia ciągłości korytarzy ekologicznych,
- ochrona kompleksów leśnych i podnoszenie ich znaczenia ekologicznego i środowiskotwórczego,
- ochrona systemu wód powierzchniowych i obszarów dolinnych przez zachowanie ich naturalnej roślinności, drożności ekologicznej (krajobrazu otwartego) oraz wzmocnienie ich potencjału przyrodniczego,
- wzbogacanie krajobrazu osadniczego zielenią (parki, zieleń izolacyjna) oraz zwiększenie udziału powierzchni terenów zielonych, a także ochrona i pielęgnacja istniejących parków, cmentarzy zabytkowych, zadrzewień itp.,
- organizację i rozwój atrakcyjnych terenów aktywności gospodarczej w obszarach z istniejącym lub zaplanowanym pełnym uzbrojeniem terenów inwestycyjnych umożliwiających osiągnięcie odpowiednich standardów funkcjonalnych zagospodarowania,
- koncentrowanie uciążliwej lub wysokospecjalistycznej aktywności gospodarczej w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych, w wyodrębnionych, zorganizowanych strefach gospodarczych, umożliwiających ograniczenie negatywnego wpływu terenów przemysłowych na środowisko, sąsiadującą zabudowę mieszkaniową i kształtowanie krajobrazu,
- wykorzystanie do rozwoju funkcji przedsiębiorczości pozarolniczej w pierwszej kolejności terenów już częściowo zainwestowanych oraz typu brownfield,
- podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinna odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią nierozprzestrzenianie się

czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy mieszkaniowej oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe,

- inwestycje potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko powinny być lokalizowane poza obszarami o wysokiej wartości przyrodniczej.

VII.4. Oddziaływania na zasoby i jakość wód

W celu dotrzymania wymagań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej niezbędne jest podjęcie zintegrowanych działań w celu przywrócenia lub utrzymania dobrego stanu/potencjału wód wyznaczonych dla poszczególnych JCWP oraz JCWPd. Stan rzecznych JCWP na obszarze gminy Wojcieszków jest generalnie zły i wymaga podjęcia odpowiednich działań naprawczych. Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie spowodują negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Rozwój systemów kanalizacyjnych a także budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przyczynią się istotnie do poprawy jakości wód.

Działania, które potencjalnie pozytywnie mogą oddziaływać na zasoby i jakość wód (oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe, stałe):

- Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Zwiększenie odporności systemu na kryzysy - Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników,
- Modernizacja Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Wojcieszkowie oraz zakup wyposażenia.

Projekty, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na zasoby i jakość wód:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów (redukcja powierzchni biologicznie czynnej, pobór wód podziemnych, generowanie ścieków).

W projekcie Strategii przyjęto następujące zasady ochrony środowiska zmierzające do zachowania, zrównoważonego wykorzystania i odnawiania zasobów wodnych:

- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych) i uwzględnienie zwiększenia ciągłości korytarzy ekologicznych,
- ochrona kompleksów leśnych i podnoszenie ich znaczenia ekologicznego i środowiskotwórczego,
- ochrona systemu wód powierzchniowych i obszarów dolinnych przez zachowanie ich naturalnej roślinności, drożności ekologicznej (krajobrazu otwartego) oraz wzmocnienie ich potencjału przyrodniczego,
- eliminacja istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz eliminacja źródeł zagrożeń środowiska znajdujących się na terenach osadniczych,
- planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- wykluczenia z zabudowy terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- organizacja i rozwoju atrakcyjnych terenów aktywności gospodarczej w obszarach z istniejącym lub zaplanowanym pełnym uzbrojeniem terenów inwestycyjnych umożliwiających osiągnięcie odpowiednich standardów funkcjonalnych zagospodarowania,

- zalesianie terenów o najniższych klasach bonitacyjnych, gleb zdegradowanych i nieużytków.

VII.5. Oddziaływania na powietrze atmosferyczne i klimat

Działania związane z poprawą jakości powietrza oraz ochroną klimatu zawiera cel strategiczny II „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” oraz cel operacyjny 2.1. „Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii”.

Realizacja przedsięwzięć polegających na ograniczaniu niskiej emisji do atmosfery pozwoli na stopniowe eliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi podnosząc tym samym jakość życia. Poprawa jakości powietrza w perspektywie długoterminowej wpłynie korzystnie na biosferę, natomiast ograniczenie emisji gazów cieplarnianych będzie miało długookresowe znaczenie w kontekście zmian klimatycznych. Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i wymagają podejmowania adekwatnych działań zapobiegawczych.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będzie miała termomodernizacja budynków oraz realizacja instalacji fotowoltaicznych na istniejących budynkach. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego i wpłynie na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego (głównie ze spalania węgla).

Projekty, które potencjalnie pozytywnie mogą oddziaływać na powietrze atmosferyczne i klimat:

- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej,
- Remont i termomodernizacja budynków remiz, świetlic wiejskich w: Wojcieszkowie, Helenowie i Świderkach,
- Energia i ciepło ze źródeł odnawialnych w obiektach użyteczności publicznej,
- Montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy.

Projekty, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na powietrze atmosferyczne i klimat:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów (potencjalna emisja pyłów, CO₂ i zanieczyszczeń gazowych do atmosfery).

Należy zaznaczyć, że w projekcie Strategii przyjęto następujące zasady ochrony środowiska i jego zasobów zmierzające do ochrony klimatu i zachowania dobrej jakości powietrza:

- ochrona kompleksów leśnych i podnoszenie ich znaczenia ekologicznego i środowiskowotwórczego,
- ochrona jakości powietrza atmosferycznego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez kreowanie gospodarki niskoemisyjnej i adaptację do postępujących zmian klimatycznych,
- eliminacja istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz eliminacja źródeł zagrożeń środowiska znajdujących się na terenach osadniczych,
- wykorzystanie potencjału naturalnego i rolniczego obszaru do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,

- zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego, w tym dążenie do rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych oraz zwiększanie wykorzystania odnawialnych, zeroemisyjnych źródeł energii oraz budowa infrastruktury magazynowania energii,
- modernizacja indywidualnych źródeł ciepła z zaleceniem eliminacji uciążliwych palenisk węglowych i stosowanie do celów grzewczych i bytowych systemów ekologicznych: elektrycznych, gazowych (gaz ziemny, gazy płynny) oraz innych, również niekonwencjonalnych źródeł energii (energia odnawialna).

VII.6. Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz

Oddziaływanie na krajobraz może mieć charakter pozytywny bądź negatywny i jest uzależniony od rodzaju i lokalizacji danej inwestycji, sposobu jej zaprojektowania oraz otaczającego ją terenu. Z reguły, podobnie jak przekształcenia powierzchni ziemi, mają one charakter stały i długoterminowy. Proponowane w Strategii projekty nie przyczynią się do degradacji krajobrazu. Przypuszcza się, że przedsięwzięcia w ramach projektów: *Modernizacja parków na terenie gminy Wojcieszków*, *Modernizacja „zielonych” miejsc wypoczynku* oraz *Renowacja zabytków* pozytywnie wpłyną na walory krajobrazowe, głównie w skali lokalnej. Wzbogacenie i uatrakcyjnienie krajobrazu może być związane z ewentualną realizacją małych zbiorników retencyjnych.

Na obszarze gminy Wojcieszków nie wydzielono krajobrazów priorytetowych w ramach projektu Audytu Krajobrazowego Województwa Lubelskiego z 2026 r.⁸

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 82) stanowi, że przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego odpowiedniej zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I–III wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, natomiast przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska. Na obszarze gminy Wojcieszków przeważają gleby o niższej jakości bonitacyjnej, ale znajdują się również gleby chronione (głównie grunty orne klas I-III, które są najlepsze pod względem jakości i przeznaczone przede wszystkim do produkcji rolnej).

Projekty, które potencjalnie negatywnie mogą oddziaływać na powierzchnię ziemi i krajobraz:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów (przekształcenia gleb i rzeźby terenu, kreowanie krajobrazu industrialnego).

W projekcie Strategii przyjęto następujące zasady ochrony środowiska i jego zasobów zmierzające do ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu:

- ochrona walorów krajobrazowych,
- utrzymanie tożsamości krajobrazowej gminy poprzez ochronę elementów struktury krajobrazu decydujących o jego różnorodności i stabilności,
- zapewnienie otwarć oraz wglądów widokowych, poprzez ich zachowanie lub utworzenie dla punktów i ciągów widokowych związanych z krajobrazem oraz zabytkami,

⁸ Załącznik nr 2 do uchwały nr CCXXII/4354/2026 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2026 r.: Audyt krajobrazowy województwa lubelskiego. Projekt dokumentu – etap konsultacji społecznych. Departament Strategii i Rozwoju Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie. Lublin, marzec 2026 r.

- kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych,
- zachowanie zabytkowych cech układów ruralistycznych, z uwzględnieniem typu zabudowy, sposobu jej kształtowania, linii zabudowy, gabarytów i tradycyjnych rozwiązań architektonicznych,
- zagwarantowanie ochrony krajobrazowej, historycznych sylwet przestrzennych i osi widokowych, a także ekspozycji oraz obserwacji archeologicznej,
- zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, kształtowanie układu osadniczego w obrębie historycznej zabudowy oraz tworzenie zespołów zabudowy skupionej,
- ochrona przez zmianą użytkowania rolnej gleby o najwyższej bonitacji i przydatnych do produkcji rolniczej,
- przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernemu stosowaniu środków ochrony roślin i nawozów, a także ochrona przed niewłaściwą agrotechniką,
- ochrona kompleksów leśnych i podnoszenie ich znaczenia ekologicznego i środowiskotwórczego,
- zalesianie terenów o najniższych klasach bonitacyjnych, gleb zdegradowanych i nieużytków,
- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych) i uwzględnienie zwiększenia ciągłości korytarzy ekologicznych.
- ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy i wkraczania jej w na obszary o wartościach przyrodniczych,
- wykluczenia z zabudowy terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- zachowanie skali i charakteru architektonicznego zabudowy nawiązujących do skali i cech stylowych istniejącego budownictwa,
- wykorzystanie do rozwoju funkcji przedsiębiorczości pozarolniczej w pierwszej kolejności terenów już częściowo zainwestowanych oraz typu brownfield.

VII.7. Oddziaływania na zasoby naturalne oraz na zabytki i dobra kultury

Działania zaproponowane w projekcie Strategii w większości mają charakter neutralny lub pozytywny w kontekście obiektów zabytkowych. Charakter pozytywny wynika z prac konserwatorskich, które są związane z celem operacyjnym 3.4. „Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej” oraz projektami:

- Roboty budowlane i modernizacyjne budynku Izby Regionalnej w Wojcieszowie wraz z otoczeniem,
- Budowa Gminnego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem terenu,
- Renowacja zabytków.

Projekt Strategii nie zakłada eksploatacji zasobów naturalnych.

W projekcie Strategii przyjęto następujące zasady zachowania wartości dziedzictwa kulturowego, walorów architektonicznych i historyczno-kulturowych, a także konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych obszarów i obiektów:

- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków,

- zachowanie i eksponowanie walorów dziedzictwa kulturowego gminy oraz przeciwdziałanie degradacji obiektów zabytkowych i ich otoczenia przez dewastację i nieodpowiednie użytkowanie,
- rewitalizacja i rewaloryzacja najcenniejszych zespołów i obiektów dziedzictwa ruralistycznego i architektonicznego,
- kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych,
- zachowanie zabytkowych cech układów ruralistycznych, z uwzględnieniem typu zabudowy, sposobu jej kształtowania, linii zabudowy, gabarytów i tradycyjnych rozwiązań architektonicznych,
- zagwarantowanie ochrony krajobrazowej, historycznych sylwet przestrzennych i osi widokowych, a także ekspozycji oraz obserwacji archeologicznej,
- integracja obiektów dziedzictwa kulturowego z infrastrukturą lokalnych i ponadlokalnych szlaków i tras rowerowych,
- wykorzystywanie ocalałych obiektów dziedzictwa kulturowego jako wzorników w kształtowaniu lokalnej przestrzeni, a także bazy dla tworzenia instytucji kultury oraz wspieranie rozwoju sieci muzeów i skansenów,
- zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, kształtowanie układu osadniczego w obrębie historycznej zabudowy oraz tworzenie zespołów zabudowy skupionej,
- zachowanie kapliczek i krzyży przydrożnych wraz z otaczającym drzewostanem;
- budowanie poczucia lokalnej tożsamości, pozytywnej identyfikacji i dumy z miejsca zamieszkania, oparte na wspólnym systemie wartości i zasobach kulturowych,
- dokumentowanie, zachowanie, ochrona i propagowanie wartości dziedzictwa kulturowego.

VII.8. Oddziaływania skumulowane

W projekcie Strategii zdecydowanie przeważają projekty, które charakteryzują się oddziaływaniami pozytywnymi na środowisko przyrodnicze (np. z zakresu rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej, ochrony wód przed zanieczyszczeniem), jak również pozytywnymi oddziaływaniami o charakterze społecznym. Realizacja celów strategicznych spowoduje kumulację oddziaływań pozytywnych, w szczególności w sferze ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu, rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej oraz w sferze społecznej.

Niewątpliwie, skumulowane oddziaływania negatywne mogą dotyczyć rzek w obrębie gminy Wojcieszków przy założeniu braku działań poprawiających jakość wód (systemy kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków – w tym indywidualne, uporządkowanie gospodarki odpadami).

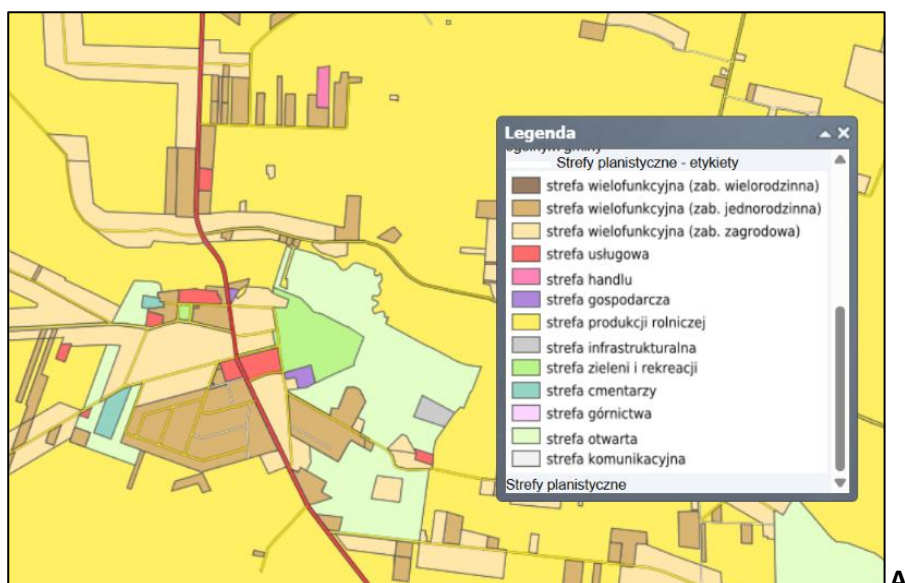
Realizacja proponowanych projektów nie powinna powodować uciążliwości skumulowanych dla terenów sąsiednich, w szczególności zabudowy mieszkaniowej oraz terenów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

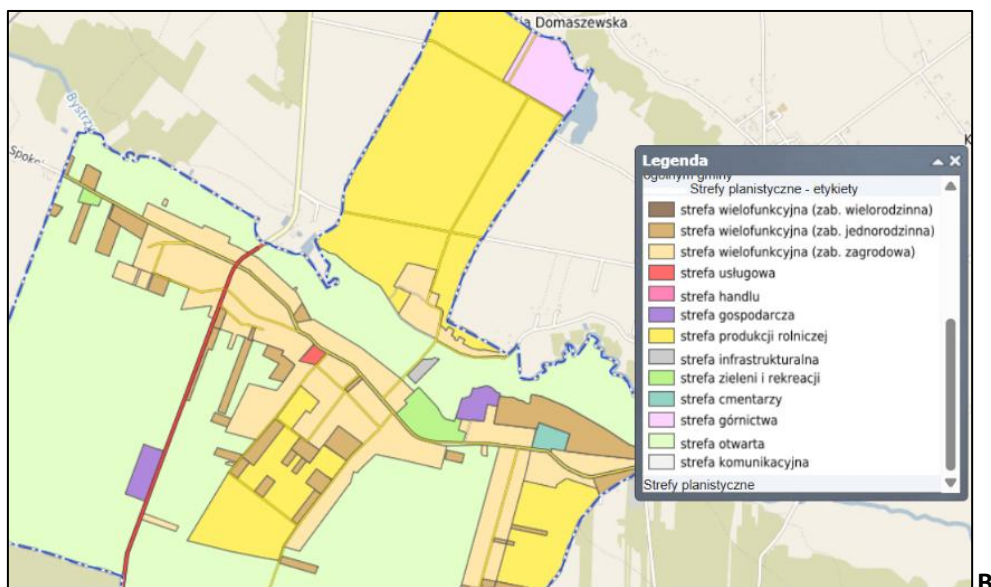
VII.9. Oddziaływania na obszary chronione, w szczególności sieć Natura 2000

Praktycznie wszystkie proponowane w Strategii projekty, z bardzo dużym prawdopodobieństwem, będą realizowane poza najbardziej wartościowymi obszarami przyrodniczymi na terenie gminy Wojcieszków – dolinami rzecznyymi Bystrzycy i Małej Bystrzycy oraz kompleksami leśnymi. Na terenie gminy Wojcieszków nie wyznaczono obszarów Natura 2000 oraz innych obszarów podlegających ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13 ze zm.).

Warto podkreślić, że rozwój systemów kanalizacji sanitarnej przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych. Z tego względu projekty budowy systemów kanalizacyjnych, które z reguły dotyczą terenów zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy, charakteryzują się przewagą oddziaływań korzystnych na środowisko wodne, mimo to, iż zaliczane są do przedsięwzięć (sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km), które potencjalnie mogą znacząco oddziaływać na środowisko. W wyniku realizacji sieci wodno - kanalizacyjnych nastąpi lokalne przekształcenie gleb i powierzchni ziemi. Przekształcenia te będą miały charakter odwracalny i ograniczą się do skali lokalnej (głównie na terenach zurbanizowanych).

Tereny przemysłowe / inwestycyjne powinny spełniać wszystkie wymagania przepisów z zakresu ochrony środowiska. Nowe obszary aktywności gospodarczej prawdopodobnie będą zlokalizowane w pobliżu lokalnego ośrodka wzrostu (miejscowość Wojcieszków) oraz w rejonie Wólki Domaszewskiej, zapewniającego najlepszą dostępność komunikacyjną i brak konfliktów przestrzennych. Część terenów aktywności gospodarczej (nie jest pewne czy wszystkie) została uwzględniona w planie ogólnym gminy Wojcieszków (ryc. 8).

Ryc. 8. Tereny aktywności gospodarczej (strefa gospodarcza - kolor fioletowy) w rejonie Wojcieszkowa (A) i Wólki Domaszewskiej (B) na podstawie obowiązującego Planu ogólnego gminy Wojcieszków .

Źródło: System Informacji Przestrzennej gminy Wojcieszków <https://wojcieszkow.e-mapa.net/>

Uchwała nr XVII/111/2026 Rady Gminy Wojcieszków z dnia 24 kwietnia 2026 r. w sprawie planu ogólnego gminy Wojcieszków.

W projekcie Strategii przyjęto następujące zasady ochrony środowiska i jego zasobów zmierzające do zachowania, zrównoważonego wykorzystania i odnawiania przyrody ożywionej:

- kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenów objętych formami ochrony przyrody zgodnie z zapisami zawartymi w aktach prawnych o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu tych form ochrony przyrody oraz planami ochrony,
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów niezabudowanych posiadających walory przyrodnicze i kulturowe,
- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych) i uwzględnienie zwiększenia ciągłości korytarzy ekologicznych,
- ochrona kompleksów leśnych i podnoszenie ich znaczenia ekologicznego i środowiskotwórczego,
- ochrona systemu wód powierzchniowych i obszarów dolinnych przez zachowanie ich naturalnej roślinności, drożności ekologicznej (krajobrazu otwartego) oraz wzmocnienie ich potencjału przyrodniczego,
- ograniczanie rozwoju zabudowy rozproszonej,
- wzbogacanie krajobrazu osadniczego zielenią (parki, zieleń izolacyjna) oraz zwiększenie udziału powierzchni terenów zielonych, a także ochrona i pielęgnacja istniejących parków, cmentarzy zabytkowych, zadrzewień itp.,
- zalesianie terenów o najniższych klasach bonitacyjnych, gleb zdegradowanych i nieużytków.

VIII. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

W wyniku wdrożenia projektowanej Strategii nie wystąpią negatywne oddziaływania transgraniczne. Wynika to z lokalizacji projektowych działań (znaczna odległość do wschodniej granicy państwowej), a przede wszystkim ze skali i rodzaju proponowanych projektów zintegrowanych.

IX. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Nie przewiduje się zastosowania kompensacji przyrodniczej w stosunku do obszarów Natura 2000. W gminie Wojcieszków nie wyznaczono obszarów Natura 2000. Projekty realizowane na obszarze gminy nie będą negatywnie wpływać na obiekty Natura 2000 zlokalizowane poza gminą Wojcieszków, w szczególności obszary: Lasy Łukowskie PLB060010 i Jata PLH060108 oraz Dolny Wieprz PLH060051 i Dolina Tyśmienicy PLB060004 (wszystkie położone w odległości ok. 10 km od granicy gminy). W rezultacie realizacji Strategii nie wystąpią negatywne oddziaływania na cele i przedmiot ochrony tych obszarów.

X. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Monitorowanie będzie procesem systematycznego zbierania, analizy i interpretacji danych ilościowych i jakościowych, które pozwolą ocenić postępy wdrażania strategii. Wskaźniki zdefiniowane w Rozdziale 15 dla każdego kierunku działania będą głównym narzędziem obserwacji zmian zachodzących w gminie w perspektywie lat 2025–2032.

Celem systemu monitorowania i ewaluacji jest:

- zapewnienie bieżącej informacji o stopniu realizacji celów strategicznych i operacyjnych,
- ocena skuteczności podejmowanych działań i efektywności wykorzystania środków finansowych,
- identyfikacja problemów i barier w realizacji Strategii i wynikających z niej projektów,
- wskazanie działań korygujących i rekomendacji dla ewentualnej aktualizacji Strategii oraz dla przyszłych okresów programowania,
- wzmocnienie przejrzystości działań samorządu i komunikacji z mieszkańcami.

W projekcie Strategii zaproponowano szereg wskaźników związanych z ochroną środowiska, które zostaną wykorzystane w procesie monitorowania realizacji założonych celów i działań. Przykładowe wskaźniki odnoszące się do Celu strategicznego II „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” wyliczono poniżej.

Wskaźniki produktu:

- Liczba budynków użyteczności publicznej objętych modernizacją energetyczną,
- Liczba wykonanych audytów energetycznych dla budynków publicznych,
- Liczba zmodernizowanych lub wymienionych źródeł ciepła w obiektach publicznych,
- Liczba budynków i obiektów publicznych w których wykonano odnawialne źródła energii,
- Liczba gospodarstw domowych objętych montażem odnawialnych źródeł energii,
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej,
- Liczba gospodarstw domowych objętych budową przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Liczba zmodernizowanych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych,
- Liczba parków objętych modernizacją,
- Liczba skwerów, zieleńców, placów lub innych zielonych miejsc wypoczynku objętych modernizacją,
- Powierzchnia terenów zielonych i rekreacyjnych objętych zagospodarowaniem,
- Liczba zorganizowanych zajęć, konkursów, prelekcji lub spacerów edukacyjnych z zakresu ekologii,
- Liczba uczniów uczestniczących w działaniach edukacji ekologicznej.

Monitorowanie realizacji strategii, prowadzone w cyklu rocznym, obejmuje:

- analizę istotnych wskaźników monitoringu strategii zdefiniowanych w Rozdziale 15 „Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia”,
- ocenę stopnia realizacji zadań inwestycyjnych i społecznych,
- analizę postępu finansowego w realizacji projektów,
- weryfikację zgodności działań z założeniami rocznego budżetu gminy oraz z Wieloletnim Planem Finansowym gminy.
- przedstawienie stanu realizacji Strategii w corocznym Raporcie o stanie gminy.

Do celów monitoringu w kontekście środowiskowym, oprócz odpowiednich wskaźników zaproponowanych w Strategii, proponuje się wykorzystanie danych gromadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Główny Urząd Statystyczny, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również urzędy poszczególnych gmin. W szczególności chodzi o dane dotyczące jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz stanu zachowania obszarów podlegających ochronie prawnej (postęp w realizacji celów środowiskowych).

Zgodnie ze swoimi kompetencjami Urząd Gminy w Wojcieszkowie powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy i jego zmiany.

XI. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Strategia Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 (dalej Strategia) obejmuje powierzchnię 10 893 ha, zamieszkaną przez 6 439 osób. Gmina Wojcieszków jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa lubelskiego, w powiecie łukowskim.

Strategia Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 została opracowana zgodnie z zasadami, metodyką, zakresem oraz uwarunkowaniami prawnymi zawartymi w następujących aktach prawnych:

- Ustawa o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 poz. 1153 z późn. zm.),
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2025 poz. 198 z późn. zm.),
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2026 poz. 670 z późn. zm.),
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2026 poz. 538 z późn. zm.).

W Strategii przedstawiono misję, wizję rozwoju i cztery cele strategiczne oraz towarzyszące im cele operacyjne:

Cel strategiczny I: Wzmacnianie lokalnej gospodarki, przedsiębiorczości, turystyki i dostępności komunikacyjnej gminy

- 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji i lokalnego obrotu gospodarczego.
- 1.2. Rozwój infrastruktury i usług turystycznych opartych na lokalnych walorach przyrodniczych, kulturowych i rekreacyjnych.
- 1.3. Poprawa stanu, funkcjonalności i dostępności lokalnego układu drogowego.

Cel strategiczny II: Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej

- 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii.
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami.
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej

- 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych.
- 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży.
- 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy.
- 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej.
- 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Cel strategiczny IV: Sprawna, cyfrowa, dostępna i bezpieczna gmina

- 4.1. Cyfryzacja usług publicznych oraz rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców.

- 4.2. Poprawa dostępności budynków publicznych oraz jakości funkcjonowania administracji samorządowej.
- 4.3. Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców, potencjału OSP i odporności gminy na sytuacje kryzysowe.
- 3.2. Doskonalenie systemu edukacji i wyrównywanie szans rozwojowych.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Wojcieszków na lata 2025 – 2032 są spójne z celami, zasadami i rekomendacjami określonymi w Planie Zagospodarowania Województwa Lubelskiego, Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 oraz w Programie Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

Projekt Strategii zawiera listę 46 projektów realizujących cele strategiczne. Projekty wskazują sposoby rozwiązywania określonych problemów, a także wzmacniają zidentyfikowane potencjały.

Jeżeli dokument strategiczny może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2026 poz. 670 z późn. zm.) konieczne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach postępowania opracowywana jest Prognoza oddziaływania na środowisko (dalej „Prognoza”) skutków realizacji projektowanego dokumentu. Zakres merytoryczny Prognozy określa art. 51.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Zakres Prognozy oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WOOŚ.411.61.2026.AS z dnia 16.07.2026 r.) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: DNS-NZ.7016.66.2016 z dnia 08.06.2026 r.).

Prognozę sporządzono stosując metody opisowe oraz analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska, jak również identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku. Przeprowadzono analizę spójności celów Strategii z wiodącymi celami ochrony środowiska ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym. Przeanalizowano również cele oraz towarzyszące im cele operacyjne pod kątem wyznaczania potencjalnych ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zapisy Strategii dotyczące działań inwestycyjnych są ogólne i nie zawierają konkretnych ram czasowych ani szczegółów ilościowych oraz technologicznych. W kontekście proponowanych projektów nie są też znane szczegółowe lokalizacje. Z tych względów Prognoza ma charakter jakościowy. Projekty zaproponowane w Strategii mają w większości charakter neutralny lub pozytywny w kontekście oddziaływania na środowisko.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski teren gminy Wojcieszków położony jest w makroregionie Nizina Południowopodlaska i mezoregionach: Wysoczyzna Żelechowska i Równina Łukowska. Ze względu na cechy budowy geologicznej na obszarze gminy dominują złoża piasków i żwirów (4 złoża).

Teren gminy Wojcieszków położony jest w obrębie regionu Wisły Środkowej oraz zlewni Wieprza (Z-III), do której należą rzeki: Bystrzyca Duża (Północna), Bystrzyca Mała, Czarna, Grabówka, Stanówka, Struga Cisownik, Wilkojadka. Na obszarze gminy nie ma jezior, natomiast istnieją sztuczne zbiorniki wodne – Stawy Burzec zasilane przez Małą Bystrzycę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) na terenie gminy Wojcieszków wyznaczono 4 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Ogólny stan wód JCWP na terenie gminy Wojcieszków jest zły. Osiągnięcie celów środowiskowych dla trzech JCWP (do 2027 roku) określa się jako zagrożone. Jedynie w JCWP Bystrzyca od Samicy do ujścia osiągnięcie celów środowiskowych nie jest zagrożone.

Obszarami ryzyka powodziowego na terenie gminy Wojcieszków są obszary i tereny zalewowe wzdłuż górnego odcinka rzeki Bystrzycy w północnej części gminy. Jest to rejon miejscowości Świderki, Wólka Domaszewska, Góry, Zofibór. Wystąpienia rzek z koryt mogą być konsekwencją obfitych opadów w okresie letnim i nagłych roztopów miększej pokrywy śnieżnej w okresie wiosennym.

Gmina Wojcieszków znajduje się w całości w granicy Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska 215. Obszar gminy Wojcieszków znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych GW200075. Prowadzony monitoring wód podziemnych wskazał, iż stan jednolitej części wód podziemnych na terenie gminy jest dobry.

Gleby gminy Wojcieszków zostały wytworzone z glin zwałowych oraz piasków i żwirów polodowcowych. Przeważają gleby typu bielcowego i pseudobielcowego, gleby brunatne wylugowane oraz podrzędnie czarne ziemie zdegradowane. W obniżeniach terenu oraz w dolinach rzek występują gleby torfowe, mułowe i glejowe oraz mady brunatne i właściwe. Gmina Wojcieszków ma dobre warunki glebowe. Gleby klas bonitacyjnych III-IV zajmują 69,3 % powierzchni użytków rolnych.

Gmina Wojcieszków jest gminą typowo rolniczą. Lasy zajmują ok. 1605 ha, a wskaźnik lesistości sięga 14,7%. Lasy położone są głównie w południowej części gminy, gdzie występują największe kompleksy leśne w okolicach miejscowości: Zofijówka, Nowinki, Oszczepalin Pierwszy i Oszczepalin Drugi. W lasach państwowych i prywatnych dominują siedliska borowe – boru mieszanego świeżego i boru świeżego. Las mieszany świeży w lasach państwowych zajmuje ok. 10 % powierzchni natomiast w lasach prywatnych zajmuje ok. 3 %. Sporadycznie występują siedliska boru mieszanego wilgotnego w obu typach własności lasów. Gatunkiem dominującym jest sosna. W lasach z gatunków łownych występuje: lis, jeleń, łos, sarna, zając i dzik. Na terenach leśnych spotykane są m.in. bocian czarny, sowa uszata, puszczyk, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, dzięciołek kruk, wrona siwa, pełzacz leśny, kukułka, kowalik, sówka, orzechówka, turkawka. Z gatunków wodno-błotnych występuje: perkoz, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyj, czapla siwa, czapla biała, łabędź niemy, krzyżówka, głowienka, czernica, wodnik, zimorodek, trzciniak, bąk, sieweczka rzeczna, łyska, czajka. Na terenie gminy nie występują obszary o międzynarodowej i krajowej randze przyrodniczo-krajobrazowej, a jedynie obszary o randze regionalnej i lokalnej tj.:

- dolina Bystrzycy o szerokości około 400 metrów - w granicach gminy na odcinku 4 km,
- dolina Małej Bystrzycy o szerokości około 400 metrów - przebiega przez teren gminy z północnego-zachodu na południowy wschód na długości około 15 km.

Do najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze należą:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych;
- duże dysproporcje pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, szczególnie na terenach wiejskich;
- pogłębiające się niedobory wody (susze mające niekorzystny wpływ na rolnictwo i środowisko);
- niskie emisje na terenach intensywniej zurbanizowanych (natężenie zależne od panujących temperatur w chłodniejszej części roku);
- nieodpowiednia eksploatacja urządzeń melioracyjnych powodująca nadmierne przesuszanie terenu,

- usuwanie zadrzewień śródpolnych oraz zmiana użytków zielonych położonych w większych kompleksach na grunty orne,
- możliwość nasilania się ekstremalnych zjawisk pogodowych (silne wiatry, obfite opady, podtopienia).

Cele projektu Strategii są zgodne z celami: Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Polityki energetycznej Polski do 2040 r., a także Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska zapewni w szczególności realizacja celu strategicznego 2 „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej”.

W Prognozie przeprowadzono analizy o charakterze jakościowym. Na etapie sporządzania Strategii nie są znane szczegóły dotyczące planowanych przedsięwzięć / projektów (rodzaj, wielkość, technologia, dokładna lokalizacja). Strategii towarzyszy lista 46 projektów realizujących cele strategiczne. Zdecydowana większość projektów ma charakter nieinwestycyjny i w związku z tym ich bezpośredni wpływ na środowisko można określić jako neutralny. Pośrednio, w przyszłości mogą charakteryzować się natomiast oddziaływaniami pozytywnymi (np. edukacja, w tym ekologiczna). W ramach prowadzonych prac odniesiono się do proponowanych celów strategicznych i związanych z nimi projektów. Zidentyfikowano potencjalne oddziaływania pozytywne i negatywne i poddano je ocenie zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

W Prognozie przeprowadzono wstępną identyfikację potencjalnych oddziaływań, a następnie dokonano ich bardziej szczegółowej analizy w kontekście zdrowia ludzi i poszczególnych elementów środowiska. Charakter proponowanych projektów wskazuje, że zdecydowanie będą przeważały oddziaływania o charakterze neutralnym dla środowiska oraz oddziaływania pozytywne.

Prawdopodobnie nie nastąpi realizacja przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839). Wśród planowanych przedsięwzięć (projektów) mogą znaleźć się przedsięwzięcia, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i których realizacja może wymagać przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko. Podczas sporządzania niniejszej Prognozy nie dysponowano danymi i informacjami, na podstawie których można byłoby jednoznacznie przesądzić o ryzyku wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań lub braku takich oddziaływań w odniesieniu do niektórych projektów. Przypuszcza się, że rozstrzygnięcia w tym kontekście będą możliwe wówczas, gdy zadania projektowe zostaną skonkretyzowane i powstaną karty informacyjne planowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę stopień szczegółowości analizowanego dokumentu programowego niniejsza Prognoza ma charakter ostrzegawczy, wskazując zamierzenia, które potencjalnie mogą być problematyczne z punktu widzenia ochrony środowiska.

Projekty, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko zostały wstępnie zidentyfikowane przy uwzględnieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839). Ogółem zidentyfikowano 5 projektów, które należą do pięciu rodzajów przedsięwzięć. Kierując się zasadą ostrożności do grupy tej zaliczono także projekt, którego skala prawdopodobnie nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko (Zabezpieczenie awaryjnych źródeł wody, budowa nowych zbiorników; nie określono jednak o jakie zbiorniki dokładnie chodzi). Pozostałe projekty mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko to:

- Przygotowanie i uzbrojenie terenu inwestycyjnego dla inwestorów,
- Rozbudowa sieci wodociągowej,

- Budowa studni głębinowej na ujęcie wody,
- Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieskanalizowanych.

Praktycznie wszystkie proponowane w Strategii projekty, z bardzo dużym prawdopodobieństwem, będą realizowane poza najbardziej wartościowymi obszarami przyrodniczymi na terenie gminy Wojcieszków – dolinami rzecznyymi Bystrzycy i Małej Bystrzycy oraz kompleksami leśnymi. Na terenie gminy Wojcieszków nie wyznaczono obszarów Natura 2000 oraz innych obszarów podlegających ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13 ze zm.).

Zakłada się, że projekty, które generować będą przeważające pozytywne oddziaływania na środowisko wchodzić w skład celu strategicznego II „Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej” oraz następujących celów operacyjnych:

- 2.1. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- 2.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa jakości gospodarowania odpadami,
- 2.3. Kształtowanie zielonych, funkcjonalnych i rekreacyjnych przestrzeni publicznych oraz rozwój postaw ekologicznych.

Szereg projektów, które wykazują neutralny charakter z punktu widzenia oddziaływania na środowisko przyrodnicze będą miały istotne, pozytywne oddziaływanie społeczne. W szczególności chodzi o projekty w ramach celu strategicznego III „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej” oraz następujących celów operacyjnych:

- 3.1. Rozwój dostępnych usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i integracyjnych,
- 3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 3.3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy,
- 3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój oferty kulturalnej i wzmacnianie tożsamości lokalnej,
- 3.5. Wzmacnianie aktywności społecznej, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

W projekcie dokumentu zdecydowanie przeważają projekty, które charakteryzują się oddziaływaniami pozytywnymi na środowisko przyrodnicze (np. z zakresu rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej, ochrony wód przed zanieczyszczeniem), jak również pozytywnymi oddziaływaniami o charakterze społecznym. Realizacja celów strategicznych spowoduje kumulację oddziaływań pozytywnych, w szczególności w sferze ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu, rozwoju energii odnawialnej, efektywności energetycznej oraz w sferze społecznej. Niewątpliwie, skumulowane oddziaływania negatywne mogą dotyczyć rzek na obszarze gminy Wojcieszków przy założeniu braku działań poprawiających jakość wód (systemy kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, uporządkowanie gospodarki odpadami).

W wyniku wdrożenia projektowanego dokumentu nie wystąpią negatywne oddziaływania transgraniczne. Wynika to z lokalizacji projektowych działań (znaczna odległość do wschodniej granicy państwowej), a przede wszystkim ze skali i rodzaju proponowanych projektów zintegrowanych.

Nie przewiduje się zastosowania kompensacji przyrodniczej w stosunku do obszarów Natura 2000. W gminie Wojcieszków nie wyznaczono obszarów Natura 2000. Projekty realizowane na obszarze gminy nie będą negatywnie wpływać na obiekty Natura 2000 zlokalizowane poza gminą Wojcieszków, w szczególności obszary: Lasy Łukowskie PLB060010 i Jata PLH060108 oraz Dolny Wieprz PLH060051 i Dolina Tyśmienicy PLB060004 (wszystkie położone w odległości ok. 10 km od granicy gminy). W rezultacie realizacji Strategii nie wystąpią negatywne oddziaływania na cele i przedmiot ochrony tych obszarów.

Monitorowanie będzie procesem systematycznego zbierania, analizy i interpretacji danych ilościowych i jakościowych, które pozwolą ocenić postępy wdrażania strategii. Wskaźniki zdefiniowane w Rozdziale 15 dla każdego kierunku działania będą głównym narzędziem obserwacji zmian zachodzących w gminie w perspektywie lat 2025–2032.

W projekcie Strategii zaproponowano szereg wskaźników związanych z ochroną środowiska (Rozdział 15 „Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia”), które zostaną wykorzystane w procesie monitorowania realizacji założonych celów i działań. Do celów monitoringu w kontekście środowiskowym, oprócz odpowiednich wskaźników zaproponowanych w Strategii, proponuje się wykorzystanie danych gromadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Główny Urząd Statystyczny, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również urzędy poszczególnych gmin. W szczególności chodzi o dane dotyczące jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz stanu zachowania obszarów podlegających ochronie prawnej (postęp w realizacji celów środowiskowych).

Zgodnie ze swoimi kompetencjami Urząd Gminy w Wojcieszkowie powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy i jego zmiany.

Wykorzystane materiały

GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie 2026. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za 2025 rok. Lublin, 2026.

GIOŚ. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu. <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>

Komisja Europejska 2021. Ocena planów i przedsięwzięć w odniesieniu do obszarów Natura 2000 - Wytyczne metodyczne dotyczące przepisów art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG. Zawiadomienie Komisji (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2021/C 437/01).

Lechnio J., Malinowska E. 2021. Wysoczyzna Żelechowska (318.95). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 313–314.

Mikołajków J., Sadurski A. (red.) 2017. Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.

Okołowicz W., Martyn D. 1968. Próba kompleksowej regionalizacji klimatu Polski. „Prace i Studia IG UW” - III Polsko-Czeskie Seminarium Geograficzne, s. 17-30.

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017. Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce.

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Karta informacyjna JCWPd nr 75 <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd.html>

Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy 2023. Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczych – stan na 2022 rok. <https://mijwp.gios.gov.pl/raporty-art/2022.html>

PIG-PIB 2025. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r. Warszawa 2025.

PIG-PIB. Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (stan na dzień 31.12.2023).

Poradnik dotyczący włączania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej do oceny oddziaływania na środowisko. ISBN 978-92-79-28969-9, Unia Europejska, 2013.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii terytorialnej Ziemi Łukowskiej na lata 2025 – 2030, 2025.

Prognoza oddziaływania na środowisko zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków, 2013.

Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojcieszków, 2013.

Terpiłowski S., Chabudziński Ł. 2021. Równina Łukowska (318.96). [W:] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, s. 314.

Dokumenty programowe i prawne

Departament Strategii i Rozwoju Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, marzec 2026 r. Załącznik nr 2 do uchwały nr CCXXII/4354/2026 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2026 r. Audyt krajobrazowy województwa lubelskiego. Projekt dokumentu – etap konsultacji społecznych.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.).

Ósmy Program działań Unii Europejskiej na rzecz środowiska (Rada UE przyjęła 8 program działań w zakresie środowiska 29 marca 2022 r.; Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. COM(2020) 652 final. Bruksela, dnia 14.10.2020 r.)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Załącznik nr 1 do Uchwały nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.).

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Rada Ministrów uchwaliła dokument 16 lipca 2019 r.).

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (Monitor Polski 2021 r., poz. 264).

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łukowskiego na lata 2025-2029 (Uchwała Nr XI/78/2024 Rady Powiatu Łukowskiego z dnia 20 grudnia 2024 r.).

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 (Uchwała nr DXXV/9252/2023 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 1 grudnia 2023 r.).

Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z dnia 3 września 2021 r., poz. 1615).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Lublin, marzec 2021 (Uchwała Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 roku).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Ministerstwo Środowiska, 2013).

Uchwała nr XVII/111/2026 Rady Gminy Wojcieszków z dnia 24 kwietnia 2026 r. w sprawie planu ogólnego gminy Wojcieszków.

Załącznik Nr 1 do obwieszczenia Nr 1/2026 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 12 marca 2026 r. - wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego.

Strony internetowe

Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl>

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska <https://geoserwis.gdos.gov.pl>

Geoportal krajowy <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Geoportal Powiatu Łukowskiego <https://powiatlukowski.geoportal2.pl/>

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Portal jakości wód powierzchniowych

<https://wody.gios.gov.pl/piwp/>

Hydroportal ISOK https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Mapa Geośrodowiskowa Polski <https://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/>

Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce <https://mapa.korytarze.pl/>

System Informacji Przestrzennej gminy Wojcieszków <https://wojcieszkow.e-mapa.net/>

Spis rycin i tabel

Ryciny

Ryc. 1. Położenie Gminy Wojcieszków w województwie lubelskim i powiecie łukowskim.

Ryc. 2. Położenie mezoregionów Wysoczyzna Żelechowska (318.95) i Równina Łukowska (318.96) w makroregionie Nizina Południowopodlaska (318.9).

Ryc. 3. Wstępna ocena ryzyka powodziowego w gminie Wojcieszków.

Ryc. 4. Główny Zbiornik Wód Podziemnych Subniecka Warszawska 215 obejmujący gminę Wojcieszków.

Ryc. 5. Rozmieszczenie gruntów rolnych i lasów na terenie gminy Wojcieszków: klasy I – IVa użytków rolnych.

Ryc. 6. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok.

Ryc. 7. Projektowany korytarz ekologiczny w gminie Wojcieszków.

Tabele

Tab. 1. Projekty w ramach celu strategicznego I: Wzmacnianie lokalnej gospodarki, przedsiębiorczości, turystyki i dostępności komunikacyjnej gminy.

Tab. 2. Projekty w ramach celu strategicznego II: Rozwój nowoczesnej, odpornej i przyjaznej środowisku infrastruktury gminnej.

Tab. 3. Projekty w ramach celu strategicznego III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji, kultury i aktywności lokalnej.

Tab. 4. Projekty w ramach celu strategicznego IV: Sprawna, cyfrowa, dostępna i bezpieczna gmina.

Tab. 5. Wybrane dane statystyczne dla gminy Wojcieszków (BDL, dane za 2024 r.).

Tab. 6. Wykaz złóż piasków i żwirów na terenie gminy Wojcieszków - tys. t.

Tab. 7. Charakterystyka JCWP w gminie Wojcieszków.

Tab. 8. Wyniki monitoringu JCWP na terenie gminy Wojcieszków w latach 2023-2024.

Tab. 9. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego na terenie gminy Wojcieszków.

Tab. 10. Projekty, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Załącznik 1. Oświadczenie autora prognozy.

20 lipca 2026 roku

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. 2026 poz. 670 ze zm.) oświadczam, że spełniam wymagania zawarte w art. 74a ust. 2.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Witold Wąsosz